РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 22-го грудня 1917. Ч. 151. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, December 22, 1917. No. 151.

УКРАЇНА ДЕМОКРАТИЧНОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Українська Центральна Рада дала відмовну відповідь на ультимат большевиків.

Українські війска розоружили і прогнали большевиків з Київщини і Чернигівщини.

Рада признала в маніфесті принцип вивласненя земельних посілостий.

Вісти з України.

—о—

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ПРОГОЛОСИЛА УКРАЇНУ ДЕМОКРАТИЧНОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Рада признає принцип вивласненя земельної посілости без відшкодованя.

ЛОНДОН, 19. грудня. — **УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ВИДАЛА МАНІФЕСТ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, ПРОГОЛОШУЮЧИ УКРАЇНУ ДЕМОКРАТИЧНОЮ РЕПУБЛИКОЮ, яка опісля має творити частину всеросійської федеративної републики.**

Супроти українських установчих зборів, які мають відбути ся вже в місяци січни, УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ПРОГОЛОСИЛА У СВОЇМ МАНІФЕСТІ ПРИНЦИП ВИВЛАСНЕНЯ ПРИВАТНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ МАЄТКІВ, ДІБР МОНАСТИРСЬКИХ І ДЕЯКИХ ЦЕРКОВНИХ В КОРИСТЬ ПРАЦЮЮЧИХ КЛЯС БЕЗ ПЛАЧЕНЯ ВІДШКОДОВАНЯ.

УКРАЇНЦІ ДАЛИ НА УЛЬТИМАТ БОЛЬШЕВИКІВ ВІДМОВНУ ВІДПОВІДЬ.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. — **УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА, ПРАВИТЕЛЬСТВО УКРАЇНИ, ВИСЛАЛА ВІДМОВНУ ВІДПОВІДЬ НА УЛЬТИМАТ РАДИ НАРОДНИХ КОМІСАРІВ, ПРАВИТЕЛЬСТВА БОЛЬШЕВИКІВ.**

(У своїм ультиматі, висланім до українського правительства, большевики мали зажадати, щоби Українці здержали ся від удїлюваня помочи донським козакам. Инші знова вісти доносять, що большевики мали поставити жадане до українського правительства, щоби воно позволило їм через українські землї повести свої війска проти донських козаків).

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ УКРАЇНИ ВІДБУДУТЬ СЯ ДНЯ 22-го СІЧНЯ 1918 Р.

Вибори послів назначені на день 9-го січня.

Лондонська часопись „Дейли Телеграф" (з дня 27. падолиста) подає телеграму отсього змісту:

ПЕТРОГРАД, 25. падолиста. **УКРАЇНСЬКІ УСТАНОВЧІ ЗБОРИ ВІДБУДУТЬ СЯ ДНЯ 22. СІЧНЯ 1918 Р. ВИБОРИ ПОСЛІВ ДО УСТАНОВЧИХ ЗБОРІВ НАЗНАЧЕНІ НА ДЕНЬ 9.-го СІЧНЯ.**

(З огляду на те, що день 9. січня нов. ст. припадає на третий день Різдва, треба догадувати ся, що оба реченці (вибору послів і скликаня установчих зборів) є подані в телеграмі після старого стилю. В такім случаю вибори послів відбули би ся дня 22. січня нов. ст., а установчі збори мали би бути скликані на день 4-го лютого нов. ст.).

Українці розоружили війска большевиків у Київщині і в Конотопах.

ЛОНДОН, 19. грудня. — **УКРАЇНСЬКІ ВІЙСКА РОЗОРУЖИЛИ І ПРОГНАЛИ ВІЙСКА БОЛЬШЕВИКІВ З КИЇВЩИНИ І З КОНОТОПІВ, ЧЕРНИГІВСЬКА ГУБЕРНІЯ.**

УКРАЇНЦІ В СОЮЗІ З КОЗАКАМИ.

Полудневі большевики не хотіли признати України.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. Воєнне положенє на полудни стаєть ся щораз більше помотане. **УКРАЇНЦІ ЗАКЛЮЧИЛИ СОЮЗ З ДОНСЬКИМИ КОЗАКАМИ, З КОТРИМИ ПОСТАНОВИЛИ ЗЛУЧИТИ СЯ ТАКОЖ КОЗАКИ ТЕРСЬКІ І КУБАНСЬКІ.**

Однак большевики з полудневої Росії не хочуть признати України. Вслїд за тим треба надіяти ся боротьби в Києві; в Одесі вже прийшло до поважного проливу крови.

Чорноморська фльота находить ся ся в станї заколоту, не знаючи, чи слухати приказів петроґрадського правительства, чи київських большевиків, чи Української Ради. Кілька малих кораблїв, які недавно тому підплили були в гору Доном і помагали большевикам в Ростові, відплили тепер назад, полишаючи місто в руках козаків.

Військові делеґати аліянтів на Україні.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. — **Часописи большевиків нарікають, що перебуване військових комісій аліянтів на Україні є захотою для ґен. Каледіна, проводира ворохобні проти правительства большевиків.**

Голова американської військової комісії, полковник Джудсон, відповідаючи на сї нарікання, заявив, що всї американські офіцири находять ся в Петроґраді.

(Сейчас по здобутю головної кватири російських війск большевиками в Могилеві була вістка, що всї військові делеґати аліянтів, які перебували в головній кватирі, відїхали до Києва).

Кроваві бої в місті Одесі.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Кровава боротьба в Одесі, де українські війска, які не позволили большевикам висилати помочи проти донських козаків, держать у свої руках арсенал, телеґрафічну і телефонічну стацію, триває дальше. Міський театр кілька разів переходив з рук до рук; остаточно опинив ся в руках українських війск.

Головний провідник одеських большевиків убитий.

Большевики мають у своїм посіданю пристань, яку Українці остріляють з тяжких і полевих гармат у відповідь на бомбардоване большевиками міста при помочи гармат корабельних.

Моряки є поділені на дві части.

В Одесі прийшло між Українцями і большевиками до порозуміня.

ОДЕСА, 20. грудня. — **Нині боротьба між большевиками і Українцями була здержана. Обі сторони згодили ся, щоби спільні патрулї по місті удержували лад.**

Десятки склепів і помешкань знищені. З боротьби війска скористали банди рабівників, допускаючи ся масових злочинів.

„Українські" большевики проти Української Центральної Ради.

ЛОНДОН, 19. грудня. — **Після урядових звітів російської пресової аґенції делеґати української ради роб. і салд. депутатів відбули в Харкові збори, на яких проголосили Українську Центральну Раду протиреволюційною інституцією і ухвалили виступити проти неї.**

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В Петроґраді проголошено воєнний стан.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. — **Екзекутивний комітет ради роб. і салд. депутатів проголосив в Петроґраді стан облоги.**

В останних часах лучило ся в Петроґраді богато випадків зрабованя склепів і пивниць з вином.

Большевики хочуть завести кару смерти для „ворогів держави".

Комісар справедливости (в кабінеті большевиків) приготовляє розпорядженє, щоби привернути кару смерти для „ворогів держави".

Міністер загр. справ, Лев Троцький, проголосив заряджене, що Набоков, російський посол в Лондонї, і Крупенський, російський посол в Токіо, мусять явити ся перед кримінальним судом, щоби відповісти на обжалуванє, внесене на них. Їх обжаловують, що вони з приводу переговорів в справі розему пускали ріжні неправдиві вісти. На случай, коли вони не являть ся, їх маєток буде сконфіскований.

Ростов над Доном знова в руках козаків.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Телеґрама з Петроґраду до часописи „Пост" доносить, **що козакам вдало ся остаточно в понеділок наново заняти Ростов над Доном.** Піхота перейшла на сторону козаків, задні сторожі піддали ся.

Мирові предложеня донських козаків.

Ґен. Каледін, атаман донських козаків, зробив большевикам предложенє, щоби застановити домашну війну. Він домагаєть ся признаня независимости донській области і увільненя її від інтервенції большевиків.

Оренбурські козаки здобули місто Челябінск.

ПЕТРОГРАД, 19. грудня. — **Оренбурські козаки, які виступили до боротьби проти правительства большевиків, заняли місто Челябінск.**

(**Челябінск** є важною зелїзничою стацією. В Челябінску лучить ся зелїзнича віднога, яка йде через Перм і Катеринобурґ, зі зелїзницею сибірською. Місто лежить на північний схід від Оренбурґа в ґубернії тої-ж назви).

Оренбурські козаки маширують на Самару.

Оренбурські козаки під командою ґен. Дутова, які маширують на Самару, розігнали по дорозі залоги большевиків.

Козацькі війска обсадили східну часть вороніжської ґубернії.

Домашна війна прибирає щораз більші розміри.

ЛОНДОН, 19. грудня. — **Телеграми з Петрограду вказують, що боротьба між козаками і большевиками в полудневій Росії прибирає щораз грізнійший характер.**

Кореспондент бюра Райтера доносить з Петроґраду, що огонь домашної війни обнимає околиці здовж ріки Волги від Астрахану аж до Самари.

Большевики мають ще держати у своїх руках Астрахан, але козацькі війска находили ся в понеділок у віддаленю всего 20 верств від міста. Правдоподібно боротьба вже розпочала ся. Большевики мають богато машинових крісів, але не мають гармат. Натомісць козацькі війска

Монах Іліодор має своє власне війско.

В Царицині, в самарській ґубернії, ані большевики ані козаки не здобули переваги, але мусїли уступити перед військами монаха Іліодора, який виступив проти тих, співаючи „Спаси Господи люди твоя".

Поголоска, що Керенський маширує на Москву.

ЛОНДОН, 20. грудня. — Телеґрама з Гапаранди до Ексчендж Тел. Комп. доносить, що Керенський на чолї армії маширує на Москву.

Великий князь Николай Николаєвич мав згромадити на Кавказі велику армію прихильників монархічного устрою держави.

Обі сї вісти не вважають тут за правдоподібні.

МИРОВІ ЗМАГАНЯ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Німецькі союзники мають зробити мирові предложеня.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Часописи доносять, **що центральні держави повідомили Росію, що вони мають намір зробити аліянтам предложенє в справі мира.**

Після донесеня часописи „Івнінґ Пост" відпоручники центральних держав на вступній мировій конференції з російськими делеґатами, яка відбула ся вчера, заявили, що їх правительства мають намір предложити справу мира всїм державам та що вони візвали представників російського правительства, щоби вони віднесли ся до своїх союзників, аби зробити таксамо.

Подають, що Росія стараєть ся всякими способами вивідати ся про становище своїх союзників.

Мир без заборів і відшкодовань.

Часопись „Івнінґ Пост" пише дальше, що Німці урядово повідомили правительство большевиків, **що центральні держави є готові заключити мир на підставі принципу „без заборів і відшкодовань", але принцип самовизначеня народів вважають вони за невідповідний.**

Центральні правительства подали російським делеґатам до відома, що вони є готові розпочати вступні переговори в справі мира, але вони хотїли би найперше знати, який є вислід змагань Росії в справі приєднаня аліянтів до переговорів. Одначе заявили, що сей погляд можуть змінити, і що вони евентуально готові розпочати переговори в справі мира зі самою Росією. Німці були тої гадки, що розем з Росією вплине також і на инші боєві фронти.

Після гадки аліянтів заключенє окремого мира між Росією і Німеччиною є неминуче.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Анґлія урядово не приняла до відома ноти в справі „загальних мирових переговорів", які ведуть ся в Брестю Литовськім між відпоручниками російського правительства большевиків і міністрами загр. справ Німеччини і Австро-Угорщини.

Загально тут припускають, що делеґати російські і німецькі, допровадивши до розему, без сумніву погодять ся також і щодо услівий в справі окремого мира.

Панує однак велике заінтересованє, чи большевики будуть всилї удержати довго сей окремий мир. Проти правительства Леніна-Троцького виступили дві поважні сили — козаки під проводом своїх ґенералів і Українці, які звели завзяті бої з війсками большевиків в Одесі. Крім того поверх двох десяток инших російських

(Продовженє на 2-гій стор.).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилі.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Англійський премієр Ллойд Джордж виголосив учера в парляменті в Льондоні, своїм звичаєм, бомбастичну промову, в якій головно говорив про услівя мира, на які, на його думку, може згодити ся Велика Британія.

Ллойд Джордж за рік свого премієрства виголосив доволі бомбастичних промов. Коли вперве виступив тому рік назад, то програмою його промови був поділ цілого сьвіта після його пляну. Колиж, по революції в Росії, російська демократія проголосила засаду без здобутків і карних відшкодовань, а особливо, коли подібну програму мира проголосив також президент Злучених Держав Вудров Вілсон, — англійський премієр зачав у дальших своїх промовах щораз то більше спускати зі своєї першої програми поділу сьвіта, аж вчера зійшов до „мінімум", себто спустив тільки, кілько, на свій погляд, міг спустити.

Премієр Ллойд Джордж претендував на се, що його мирова промова згідна з мировою програмою президента Вілсона. І воно трохи правда, бо президент Вілсон має тепер такий непереможний вплив серед усіх народів сьвіта, що Ллойд Джордж не міг виступити проти президента Злучених Держав, одначе мимо того він мусів трохи перескочити сю програму. Він вповні не приймає програми без здобутків і карних відшкодовань. Він хотів би в якийсь спосіб забрати для Великої Британії німецькі кольонії в Африці. Гадає, що або мирова конференция передасть їх, або тамошне населенє так заявить ся загальним голосованєм. Крім того хотів би відібрати Туреччині Вірменію і Палестину. Крім того — казав він — осередні держави мусять згодити ся, що дадуть відшкодованя за страти, які спричинили другим державам.

Отже — як видно — Ллойд Джордж вже зробив значний поступ вперед: вже зблизив ся до програми президента Вілсона, але ще пересягнув у справі кольоній, Вірменії, Палестини і відшкодовань.

Після програми президента Вілсона і російської демократії німецькі кольонії не можуть входити яко одна з її точок; справу Вірменії як і инших спірних граничних країв повинно би рішити населенє загальним голосованєм, а відшкодованє повинно би бути обмежене до покритя лише шкоди для населеня, на якого землї вела ся війна; одначе сього відшкодованя не слїд накладати односторонно, аби через те не потерпіло занадто населенє держав, на які наложено се відшкодованє.

З тим поглядом — як казав президент Вілсон — годять ся демократії усїх народів.

Тому премієр Ллойд Джордж був би лїпше зробив, як би був вповні акцептував програму президента Вілсона.

Відай лише до одної Палестини мав щастє англійський премієр. Але тут він лише годить ся з опінією цілого сьвіта, як каже, що Палестина вже більше не може бути під турецьким панованєм, такеамо як стоїть в суперечности з тою опінією, коли розширює домаганя президента Вілсона і російської демократії.

Однак він є також в суперечности з опінією англійської демократії, котрої представником тепер є радше консерватист Балфур, який акцептував у цілости програму президента Вілсона, ніж демократ Ллойд Джордж, котрий висунув свою особливу програму.

Боротьба з ворогами України.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Домашна війна на Україні в останних днях прибрала широкі розміри.

Большевики, потерпівши невдачу в Києві, де їх розоружено і відіслано домів, не перестали нападати на українські війска. В Одесї, де і моряки чорноморської фльоти брали участь, боротьба ведеть ся ще й доси. З останних телєграм виходило би, що там українські війска вже майже зовсїм побили війска большевиків. Крім того большевики посилають проти українських війск свої війска з півночи, які одначе Українцї на українській території розоружують і відсилають домів. Таксамо роблять Українцї з усїми війсками большевиків в ріжних місцевостях України. Скрізь розоружують їх і відсилають домів.

Ся акція Українців супроти большевиків застрашила большевицьких лїдерів. Їх петроградське правительство вислало до У. Ц. Ради в Києві „ультимат", в якім признає Україні право самостійної держави, а домагаєть ся, аби У. Ц. Рада зірвала всякі зносини з Каледїном, гетьманом донських козаків, котрий нібито є ворогом революції, а крім того, аби У. Ц. Рада спинила розоружуванє большевицьких війск на Україні. Однак рівночасно большевики не перестають посилати війска на Україну проти війск У. Ц. Ради.

Крім того У. Ц. Рада має ще клопіт і з домашними большевиками, з київської ради військових і робітничих представників, **серед котрих верховодять московські централїсти, ворожі повному освободженю українського народу.** В Києві вони були заявили, що не признають У. Ц. Ради, бо вважають її „буржуазійною", а натомісць признають себе. Можливо, що з приводу сеї шкідливої українській революції пропаґанди У. Ц. Рада заборонила їм відбувати наради в Києві. На се вказувало те, що — як доносять телєґрами — делєґати ради військових і робітничих представників зібрали ся опісля на нараду в Харкові, де постановили вважати У. Ц. Раду за „буржуазійну" і „протиреволюційну" інституцію і тому рішили виступати проти неї.

Отже Українська Центральна Рада має до зборення відразу аж двох большевицьких ворогів — петроґрадських і домашних.

Петроґрадські вже бодай трохи більше уступчиві, бо хотять на папери признати право України на відділенє від Росії й утворенє окремої держави, а домагають ся тільки, аби У. Ц. Рада зірвала зносини з Каледїном. Одначе рівночасно вони ведуть переговори в справі завішеня оружа на власну руку. Тому то У. Ц. Рада, у відповіди правительству большевиків, відповіла, що справу непорозуміня можна полагодити тоді, як воно згодить ся, щоби представники України брали участь в мирових переговорах; щоби У. Ц. Рада контролювала український і румунський фронт; щоби Україна мала право до третої частини представництва в центральнім правительстві російської федеративної спілки та щоби се центральне правительство не мало права мішати ся до справ внутрішних української републики.

Відповідь правительства большевиків на сї домаганя У. Ц. Ради покаже, чи його заява про право України на самостійність була щира чи походила з хитрости.

Зноваж домашні большевики, ті що зі своїми заявами перенесли ся з Києва до Харкова, уживали проти У. Ц. Ради демаґоґічної аґітації, називаючи її „буржуазійною" і „протиреволюційною". В тій демаґоґії була цїла сила київської ради військових і робітничих представників. **Заяву українського правительства, що справу вивласненя землї і фабрик порішать недалекі установчі збори України, використовували вони в той спосіб, що теперішне українське правительство і У. Ц. Рада звязали ся з панами і не хотять народови віддати землї і фабрик.** Розуміється, що се не було правдою. У. Ц. Рада і правительство України знають, що українські установчі збори будуть **народні** і що ті збори **не можуть і не підуть проти волї народу.** Тому У. Ц. Рада і правительство України могли спокійно пождати ще кілька тижнів на волю повноправного законодатного тїла, вибраного цїлим населенєм України. Колиж одначе вороги української републики хотіли се використати для своїх цїлий і бунтували військо і робітників проти У. Ц. Ради і правительства України, то **У. Ц. Рада вважала за відповідне проголосити засаду вивласненя землї і фабрик в користь народу, без відшкодованя для теперішних властителїв, лишаючи законне порішенє сеї справи установчим зборам України.** В сїй справі У. Ц. Рада видала проклямацію до народу і нарід, а зокрема військо на фронтї і робітники по містах переконають ся, що варта демаґоґічні крики проти У. Ц. Ради, що буцїмто вона буржуазійна і протиреволюційна.

У. Ц. Рада признає революцію, але революцію українську, сю, що скинула московське ярмо, а дасть українському народови повну свободу.

З уваги на те кождий, хто виступає проти У. Ц. Ради, виступає також **проти української революції** і його треба вважати на Україні контр-революціонером.

Проклямація У. Ц. Ради виставила на пробу київську раду військових і робітничих представників.

Або вона признає українську революцію і тимсамим признає У. Ц. Раду, або не признає і тимсамим хоче, **аби над Києвом панував Петроґрад.**

Тодї У. Ц. Рада мусїла би раду військових і робітничих представників, котра тепер є в Харкові під командою московських централїстів, признати ворогом свободи українського народу.

А тимчасом У. Ц. Рада не числить на паперові обіцянки московських централїстів зпід большевицького стягу, але збирає силу, яка найбільше переконуючо промовляє до кождого противника.

У. Ц. Рада не лише збирає свої війска, але зробила умову з козаками донськими, кубанськими (українськими) і терськими (в части також українськими), а крім того — як доносять останні вісти — і з Румунами.

Козаки — се сила стала і певна і як давнійше їх уживано на давленє свободи, так тепер У. Ц. Рада, під умілою кермою президента Михайла Грушевського, може повести їх до оборони свободи, а зокрема свободи України.

Вони східні сусїди України, а Румуни західні сусїди. В інтересї всїх трох сусїдів лежить взаїмна кооперація.

Коли полуднева часть европейської Росії стане разом, то не сила московських большевиків ставити їй опір.

Прапор України.

Вже давно перед революцією в Росії уважали за український прапор ясноголубу і ясно-жовту фарбу. Одначе з погляду наукового та практичного — се зовсїм неправильно. Геральдика, тобто гербознавство, відділ історичної науки, що займаєть ся питанями державних, національних і родинних гербових знаків, признає тільки дві основні металїчні і 5 так званих финифтних*) фарб. А саме: металїчні — золото (вона-ж і густо-жовта фарба) і срібло (вона-ж і біла фарба); Финифти — густо-червона, синя, чорна, зелена і багряна (пурпурова) фарба. Кожда финифть, чи та-ж фарба, вживаєть ся тільки в однім густім і яркім тонї. Півтонів і блїдих фарб геральдика не признає. Сї традиції, що зложили ся віками, геральдика береже, бо вони мають розумну підставу. Геральдичні знаки повинні здалека видніти ся та мають бути такими, що їх легко можна відріжнити один від другого, щоб у яркім сонячнім сьвітлї вони давали найбільший фарбовий ефект. А се можливе тільки з яркими і густими тонами, що різко відріжняють ся від инших фарб. Герб або прапор сьвітлих або мутних тонів буде неминучо придушений гербом признаних традицією ярких фарб, що внести-меть рядом з ним. На снастях корабля, наприклад, серед державних і національних прапорів ріжних країн, що розвівати-муть ся в якийсь урочистий день, теперішний український прапор блїдих тонів безперечно загубить ся і зіллєть ся в один блїдий тон. Українськими фарбами проте, згідно з геральдикою і практикою, мають бути яркі й ґусті, синій і жовтий (золотий) прапор, яких вживають в Галичині і на Буковині.

В. Щавинський.

(„Нова Рада", ч. 150, з 13. жовтня 1917 р.).

*) Финифть — полива, емаль.

МИРОВІ ЗМАГАНЯ.

(Продовженє зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

провінцій не признало правительства большевиків і заходять ся коло утвореня своїх власних правительств.

В Лондонї панує переконанє, що Німеччина правдоподібно здає собі справу з безцїльности заключеня такого „окремого мира" з одною російською партією, яка, хоч проголошує себе правительством, є нині близкою упадку. Однак факт, що центральні держави вислали своїх мінїстрів для загр. справ на мирові переговори, вказує, що Німеччина бажає собі полагодити справу на російськім фронтї.

Мирові услівя Німеччини.

ВАШІНГТОН, 20. грудня. — Після вістий, які тут надійшли, услівя Німеччини в справі мира мають обіймати отсї головні точки:

1. Будучність Альзації і Льотаринґії має бути полагоджена на підставі плебісциту (загального голосованя) місцевого населеня.

2. Німеччина має одержати відшкодоване за втрату африканських кольоній і сї гроші мають бути ужиті на відбудоване Бельґії, Сербії, Румунії і північної части Франції.

3. Російські краї від Балтійського до Чорного моря мають одержати независимість після німецького пляну.

4. Польща має одержати независимість під протекторатом Австрії.

5. Мирова конференція має полагодити справу розоруженя, свободи на мори і инші справи міжнародного характеру.

6. Туреччина має позістати ненарушена.

7. Румунія, Сербія і Чорногора мають одержати свої первісні границї з правом доступу до моря.

В АВСТРО-УГОРЩИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

В АВСТРІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ ВНЕСЕНО РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ПОДІЛУ ЗЕМЛЇ.

ВАШІНГТОН, 19. грудня. — Бездротна телеґрама з Ліон (Франція), яка наспіла до комітету для інформованя загалу, подає зміст телеґрами, післаної з Ціріху (Швайцарія) до французької аґенції вістий. Вона звучить:

„Центральні держави мають вже чимало клопотів з причини своїх переговорів з большевиками.

„В буджетовій комісії в австрійськім парляменті чеський посол Удржаль (з чеської хліборобської партії) ПРЕДЛОЖИВ РЕЗОЛЮЦІЮ В СПРАВІ ПОДІЛУ ЗЕМЕЛЬНИХ ПОСІЛОСТИЙ ПОМІЖ СЕЛЯН.

„Для умотивованя своєї резолюції посол Удржаль заявив:

„Від часу, коли Австро-Угорщина і Німеччина признали правительство большевиків і почали з ними братати ся, нема сумніву, що вони признають принципи комунїзму, які становлять підставу реформ большевиків".

Угорщина домагаєть ся цїлковитого відокремленя від Австрії.

ГАГА, 19. грудня. — **Міська рада міста Будапешту ухвалила одноголосно резолюцію, в якій домагаєть ся від правительства, щоби воно зробило приготованя в справі цїлковитого відділеня Угорщини від Австрії.**

Дальше говорить ся в резолюції, що особа цїсаря, зглядно короля, має бути одинокою звязию між обома державами.

ОСТАННІ ВІСТИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Українцї домагають ся признаня цїлковитої независимости України.

ПЕТРОҐРАД, 21. грудня. — **Українське правительство відкинуло нині формально ультимат большевиків і зажадало признаня цїлковитої независимости України.**

Відпоручники большевиків заявили, що порозуміне є можливе під тим услівєм, коли Україна дасть обітницю не давати помочи ґен. Каледїнови і ворохобні його козаків.

Обі сторони лагодять ся до битви.

Обі сторони нагромаджують війска до неминучої битви. В склад українських війск входять також козаки під командою ґен. Щербачева. Війска большевиків находять ся у віддаленю трох верств від фронту козацьких війск.

Українцї домагають ся співучасти у мирових переговорах.

Українські провідники зажадали не лише признаня републики зі всїми правами і без вмішуваня зі сторони Петроґраду, але також права **заряджувати українським** (полудневo-західним) **і румунським фронтом, співучасти в мирових переговорах і в деяких зарядженях щодо поживи.**

Щодо останних заряджень Українцї поставили домаганє, що федеральне правительство не може забирати поживи, не заплативши за неї в двох третих частях паперовими грішми, а в одній третій золотом.

Ґен. Щербачев головним командантом українських війск. — Румунські війска по сторонї Українцїв.

ЛОНДОН, 21. грудня. — Телеґрама з Петроґраду до Ексчендж Тел. Комп. доносить, **що румунські війска на полуднево-західнім фронтї перейшли на сторону Українцїв та що ґен. Щербачев зістав іменований головним командантом війск на цїлім українськім фронтї.**

Телеґрама з Петроґраду до „Дейли Нюс" доносить, що ґенеральний штаб російської армії на румунськім фронтї перейшов на сторону Українцїв, але більше правдоподібним вважають тут вістку, що се зробили румунські війска.

Телеґрама до „Дейли Нюс" потверджує вістку **про іменованє ґен. Щербачева українським командантом війск.**

ВАЖНЕ ДЛЯ ПП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧАС. „СВОБОДА".

Сим повідомляєть ся ПП. Передплатників, що повідомлень про скінчене передплати Адміністрація „Свободи" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Всім тим ПП. Передплатникам, котрі при своїх адресах на часописи мають зазначені дати 17|17, 18|17, 19|17, 20|17, 21|17, 22|17, кінчить ся передплата в сїм тижни. Хто не відновить передплати до 10 днів від зазначеної дати, тому дальша висилка часописи буде здержана. Задлятого сподїємось, що ПП. Передплатники будуть завчасу спішити ся з відновленем передплати,

Адміністрація „Свободи".

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Часописи з України.

Вчера до редакції „Свободи" наспіли отсі часописи: „Театральні Вісти" (ч. 7—8 [з Києва] і „Зоря" ([з Широкго на Херсонщині] чч. 10—11 і 12—13; остатнє число з 9. вересня 1917 р.).

Коби таких більше!...

Сими днями до нашої редакції прийшло ось-таке письмо:

„Гари, Інд., 17. грудня 1917.

„Хвальна Редакціє! Прошу помістити моє „Щире слово" (містимо його в рубриці „Дописи". — Ред.) у Вашій цінній часописи. Може воно пробудить наших людий зі сну і вони возьмуть ся до праці щирійше ніж дотепер. А я певний, що тим, можемо осягнути добрий успіх в народній роботі.

„Засилаю також передплату для Українця з Росії, котрий зі мною познакомив ся. Я йому дав пару чисел „Свободи", він зацікавив ся нею і зложив на мої руки передплату на пів року.

„Я думаю, що колиб наші патріоти перейшли ся пару разів поміж таких людий, що не читають „Свободи", і подарували їм по кілька чисел, то вони зацікавилиб ся сею нашою газетою, стали би її передплатниками, а тимсамим і сьвідомими людьми.

„Остаю з приналежним поважанем — Андрій Цебак, 2129 В. 11 Аве., Гари, Інд., Толестон Стейшен".

Ганить аліянтів за їх політику супроти Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Др. Джан Р. Мот, член американської комісії до Росії, виголошуючи промову в „Канадійськім Клюбі" в Торонто, Онтаріо (Канада), сказав, що аліянти не повинні тратити віру в Росію в її найчорнійший годині, але повинні злучити свою долю з елементами, які відносять ся до аліянтів із симпатією. Части російської армії є здеморалізовані, — говорив Мот — але там ще є тїла, які ще сильно споєні зі собою, і колиб аліянти тому вісім місяців були инакше з ними поступили, то нинї не було би такого непорядку в Росії.

Ірляндці хочуть бути заступлені на мировій конференції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

На вічу в Терас Гарден в Ню Йорку, яке відбуло ся заходом Ірляндського Охоронного Союза, ухвалено резолюцію, щоби Ірляндії дано місце при мировім столі. На вічу було около 1.000 гостий. Коли згадано про льорда Нортклїфа, про англійського міністра заграничних справ Балфура та про британське правительство — всі почали свистати, а коли згадано про ірляндську републику — роздали ся гучні оплески.

Головним бесідником був Джан Дівой. Він оскаржував Нортклїфа, що сей є на чолї пропаганди, яка має на цїли відтягнути Злучені Держави від ірляндської справи. „Коли Ірляндії не вислухають на мировій конференції, — говорив Дівой — але ще зігнорують її, то рішеня конференції не будуть кінцеві. Коли Злучені Держави піддержать домагання Ірляндії, то без сумніву вона їх осягне. Аліянти не зможуть відмовити ся від сього, бо без Злучених Держав вони не виграють війни".

Петро Гольден, предсідатель віча, сказав: „Жадане Ірляндії мати на мировій конференції своє заступництво — є вповнї оправдане. В сій справі ми не зважаємо на ніякі перешкоди зі сторони котрогонебудь правительства. Всі поневолені народи і їх представники мають бути запевнені, що їх свобода не буде нарушена".

Справа загальної прогібіції.

Конгрес Злучених Держав приняв проект про загальну прогібіцію в державі, але із застереженем, що протягом сїм літ 36 стейтів у Злучених Державах будуть „сухі". Андерсон, президент союза прогібіціоністів, заявив опісля, що загальна прогібіція наступить вже в 1921 році. В сїй цїли його союз поведе сильну кампанію.

Доси є 27 стейтів сухих, включаючи також Колюмбійський округ. Сухі стейти є: Алябама, Арізона, Арканзо, Колорадо, Джорджія, Айдаго, Індіяна, Айова, Канзас, Мейн, Мішіген, Місісіпі, Монтана, Небраска, Ню Гемпшір, Ню Мексико, Норт Каролайна, Норт Дакота, Оклагома, Орегон, Савт Каролайна, Савт Дакота, Тенесі, Юта, Вірджінія, Вашінгтон і Вест Вірджінія.

Стейтів „мокрих", де можна продукувати і продавати алькоголь, є ще 21. Ними є: Каліфорнія, Коннектікут, Делявар, Фльорида, Іллінойс, Кентоки, Луізіяна, Мериленд, Мінесота, Массачусетс, Мізурі, Невада, Ню Джерзи, Ню Йорк, Огайо, Пенсильванія, Род Айленд, Тексас, Вермонт, Віскон[син] і Вайомінґ.

Щоби отже в Злучених Державах наступила загальна прогібіція, треба, аби до теперішних 27 „сухих" стейтів приступило ще 9 инших стейтів, а коли всіх сухих стейтів буде 36, тоді наступить в державі загальна прогібіція.

Кінцевий результат виборів на нюйорського майора.

Тепер щойно наспіли з Франції і всіх військових таборів бальоти жовнірів. Вислід їх голосовання такий:

на Гайлена	15.722 голосів
„ Мічеля	6.228 „
„ Гілквіта	3.717 „
„ Беннетта	3.222 „

Додавши сї голоси до попередних, одержимо загальний вислід голосовання при виборах на майора Ню Йорку:

Гайлен (демократ)	313.004
Мічел (фюжіоніст)	155.535
Гілквіт (соціяліст)	145.895
Беннетт (републиканин)	56.900

Число самовбийств у державі значно зросло.

Фредерик Гофман, асекураційний агент, помістив у журналі „Спектатор" статю, в якій доказує, що число самовбийств за 1916 рік дуже значно зросло. У 31 американських містах зарегістровано в 1916 році число самовбийств, як слідує:

Шікаго, Ілл.	330
Ню Йорк, Н. Й.	256
Мемфіс, Тенн.	134
Ст. Луіс, Мізурі	124
Філядельфія, Па.	110
Ню Орліенс, Луізіяна	95
Клївленд, О.	85
Сан Франціско, Кал.	63
Атлянта, Джорджія	59
Сінсінаті, Огайо	58
Балтимор, Мд.	54
Лос Анджелес, Кал.	51
Пітсбург, Па.	40
Вашінгтон, Д. К.	38
Луісвіл, Кентоки	31
Мінneaполіс, Мінн.	31
Бостон, Масс.	30
Нешвіл, Тенн.	29
Бофало, Н. Й.	28
Дейтон, О.	26
Індіянаполіс, Інд.	24
Сієтл, Ва.	23
Нюарк, Н. Дж.	14
Чарлстон, С. К.	14
Саванна, Джорджія	13
Мілвокі, Віс.	8
Провіденс, Р. Ай.	8
Спокейн, Ваш.	5
Гартфорд, Конн.	5
Рочестер, Н. Й.	5
Редінг, Па.	2

Характеристичним є, — як Гофман твердить — що самовбийство попоняють по найбільший части европейські іміґранти.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Генеральний Комісаріят на Україні.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Урядову назву українського міністерства і українських міністрів: „Генеральний секретаріят" і „генеральні секретарі" знесено — як доносить лондонський „Таймс" — а принято нову: „генеральний комісаріят" і „генеральні комісарі".

„Нове польське королївство і Україна".

Під таким заголовком Алєксандер Бонкало помістив статю в часописи „Мадяр Фідело" (ч. 13), яка є органом бувшого угорського премієра, графа Тіси. Статя — як каже петроградський „Дзеннік Народови" (з 27. вересня 1917 р.) — є дуже інтересна. Бонкало дуже гордо витає проклямацію, з 5. падолиста 1916 року.

Говорячи про польсько-українські відносини, Бонкало сумніває ся, чи їх полагодить ся так, як бажають Поляки, бо між Поляками та Українцями є глибокі розбіжности". Він радить австро-угорському правительству не мішати ся до польсько-українських справ, бо се є внутрішнє питанє Польщі та України. „Се є їх (Польщі та України) справа — каже Бонкало — і вони нехай старають ся полагодити її між собою". — Публіцист Алєксандер Бонкало є угорським Українцем і підчас війни — як каже „Дз. Народови" — кілька разів в мадярській пресі ставав в обороні української справи).

Український театр у Львові.

Львівська театральна трупа „Української Бесіди" під дирекцією Альфреда Будникового грає в сали „Гвязди". В складі трупи є артистки Рубчакова, Коссакова і Кохаиенкова та артисти Коссак і Кохаиенко. — („Театральні Вісти").

Галицькі артисти в полоні.

Між австрійськими полоненими в Росії є кілька українських артистів з Галичини.

Осип Стадник, полонений в Перемишли, є в Задонську, воронїжської губернії; артист Бучма є десь коло Харкова; Іван Майхер десь в Сибірі, а Михайло Коссак, капельмайстер львівського театру, є в Ташкенті. — („Театр. Вісти").

Театральна трупа Садовського.

До театральної трупи М. Садовського, яка тепер — як доносить „Театральні Вісти" — грає у 2-гім міськім театрі в Києві, належать між иншими отсі артистки і артисти: Затиркевич-Карпинська, Тобилевич, Малиш-Федорець, Стадникова, Хуторна, Старостинецька; Садовський, Авсюкевич, Паньківський, Стадник, Курбас, Ковалевський, Корольчук, Овдієнко, Рибчинський, Милович, Березовський, Чугай і инші.

Смерть артиста Мироненка.

У Києві — як доносить „Театральні Вісти" — дня 12. вересня 1917 року помер нагло, від розриву серця, відомий артист трупи Садовського, Денис Мироненко.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

„Через німецькі окуляри".

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Павло Рорбах в берлїнській „Дайтше Політік" (з 9. падолиста 1917 р.) пише:

„Росія, коли буде наново зєднана під московським режімом, буде в недалекій будучині так небезпечна, як і передтим. Ненавидять до Німців і жадоба посїданя Царгороду будуть так цвисти в демократичній або соціялістичній Росії, як в Росії царській... Справи однак зложать ся противно, коли по війні буде не лише московська Велика Росія, але також Україна, Польща, Фінляндія, Литва, Балтик—всі відлучені від Московщини і всі будуть старати ся о підмогу від центральної Европи. Тоді московська небезпека буде належати до минувшини, а сильна просторонь інтересів центрально-европейського союза на цілім Сході буде осягнена способом, який дійсно нам (Німцям) допоможе".

Погром галицьких Жидів у Будапешті.

Будапештенська „Альгемайне Ідіше Цайтунг" (з 14. падолиста 1917 р.) доносить, що по малій перерві погром Жидів у Будапешті (столиця Угорщини) знова почав ся. Розлючена товпа Мадярів жене улицями галицьких жидівських утікачів, а жовніри і поліція не допомагають товпі. Жидів викидають із синагог і масакрують по улицях.

З цісарського двора у Відни.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З кінцем падолиста 1917 року граф Польцер-Годіц, шеф приватної канцелярії австрійського цісаря Карла, уступив. Вість про його уступлене викликала велику сензацію у Відни і в Будапешті, де її принято яко важний політичний случай.

Мимо того, що граф Польцер-Годіц занимав чисто двірський уряд, його оскаржено, що в політичних справах цісаря він все впливав на користь Славян. Кажуть, що амнестію з 2-го липня 1917 року, яка увільнила сотки Славян — політичних вязнів, а яку оголошено без попередного повідомленя відвічальних міністрів, треба приписати яко вчинок його впливів. Діяльність графа Польцер-Годіца допровадила його до конфлікту з графом Черніном і д-ром Векерле.

Нова недуга в Чехії.

В Чехії, як доносить віденська „Нає Фрає Пресе", вибухла нова недуга, так звана „голодова", яка дуже скоро розповсюднює ся і робить страшні знищення. Часопись зазначує, що ся недуга, без сумніву, вибухла задля недостачі поживи, і з надходом зими ситуація представляє ся алярмуючою.

Вибори на всеросійські установчі збори.

Голоси при виборах делеґатів на всеросійські установчі збори розбили ся в деяких містах, як слідує:

Виборчий округ Ростов —	
большевики	20,000
козаки	14.000
кадети	13.000
соціял-революціонери	7.000
инші партії	4.000

Виборчий округ Самара —	
большевики	27.000
соціял-революціонери	17.000
кадети	9.000

Херсон (місто).	
жидівський бльок	5.500
соціял-революціонери	4.600
большевики	4.000
кадети	3.200

Елисаветград (місто).	
Жиди	8.000
кадети	3.700
Українці	3.600
большевики	1.500

Нижний Новгород (місто).	
кадети	3.500
соціял-революціонери	1.000
большевики	400

Нова Фунляндія одержить своє власне правительство.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on December 21, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Із Ст. Джонс, столиці Нової Фунляндії (острів на Атлянтійськім океані і провінція Канади) доносять, що в нагороду за численну армію на французькім фронті англійське правительство надало Новій Фунляндії титул „домінії" і буде мати своє власне правительство так, як Канада. — (Нова Фунляндія занимає 40.000 квадратових миль простору разом з Лябрадором, який до неї належить. Нова Фунляндія є о 10.000 квадратових миль більша від Ірляндії, і є найстаршою англійською заморською кольонією, бо до Англії належить від 1713 року. Відкрито її 1497 року. Населенє виносить тепер около 250.000 душ).

ВСЯЧИНА.

В Гренляндії не знають про заразливі недуги.

Мешканці великого острова Гренляндії, на північний схід від Канади, не знають про заразливі недуги, бо тамошний клімат є за сухий і за зимний.

Можна усунути татуовані знаки.

Французькі хірурги відкрили, що при помочи згашеного вапна, змішаного з фосфором, можна усунути всякі татуовані знаки з людської шкіри. (Татуоване — се знаки, які звичайно вибивають матрозам).

Кілько зуживаємо цукру.

Кажуть, що Англійці чують найлїпший смак в солодких стравах і вони зуживають найбільше цукру. Обчислено, що одна особа зужиє річно фунтів цукру, як слідує:

В Англії	92
В Злучених Державах	79
В Данії	72
В Швайцарії	55
В Німеччині, Голяндії, Швеції, Норвеґії по	42
У Франції	35
В Бельгії	33
В Австрії	24
На Україні	20
В Московщині	18
В Портуґалії	15
В Еспанії і Туреччині по	11
В Італії, Болгарії, Румунії і Сербії по	7

Найрідша ростина в сьвіті.

Ростиною, якої дуже мало в сьвіті, є срібний меч (silver sword), рід кактуса, який росте лише на непристунних зборах вулканів на Гавайських островах.

Бог в ріжних мовах.

Гебрейці називають Бога — Елеяг або Єгова; давні Халдейці — Еліля; Асирийці — Елеяг; Сирийці і Турки — Алаг; давні Єгиптяни — Теун; Греки — Теос; Французи — Дєо; Давні Германці — Діет; Німці — Гот; Еспанці — Діос, Італійці — Діо; Англійці, Фляманці і Голяндці — Ґод; Данці, Шведи і Норвежці — Ґуд; Українці — Бог; Москалі—Боґ; Поляки — Буґ; Ляпонці — Юбіналь; Фінляндці — Юмаля; Гіндуси — Райн; Татари — Магатай; Перси — Сіре; Хінці — Прусса; Японці—Гецер, і т. д.

Кілько повітря зуживає денно чоловік.

Дорослий чоловік зуживає протягом 24 годин 2.000 гальонів повітря.

Людська скорість.

Здоровий мущина, або здорова женщина, повинні робити пересічно 75 кроків на мінуту.

Вага сирого і печеного мяса.

100 фунтів воловини важить по упеченю заледви 67 фунтів.

Різдвяний дар для українських сиріт в Америці.

Я низше підписаний жертвую з нагоди Різдвяних сьвят квоту......... дол........... центів для тих наших дітий, які виховують ся в україньськім Сиротинци в Філядельфії. Прошу сю мою жертву зачислити до загального спису жертв, а відтак оголосити в „Свободі".

..................., дня .... 191.. року

....

(Напишіть у відповідним місци жертвовану собою квоту, відтак подайте назву своєї місцевости і дату, а вкінци на означенім лінійкою місци напишіть виразно своє повне імя і називско. Зробивши все те, витніть сю карточку і враз з моні ордером на жертвовану Вами суму вишліть у листі на адресу: Ukrainian National Association, Box 76, Jersey City, N. J.

Дописи.

З NEW HAVEN, CONN.

Посьвячене прапора і театральне представлене

День 11. падолиста б. р. довго останеть ся в памяти членів товариства „Українська Січ" в Ню Гейвен, Конн., бо в тім дни відбуло ся для них велике сьвято, сьвято посьвячення прапора їх товариства. Памятати сьвято будуть також члени других місцевих товариств, котрі взяли участь в сім торжестві.

Чину посьвячення прапора, в присутности тов-а „Запорожська Січ", бр. св. Михаїла, тов-а „Любов", тов-а „Українська Січ" і многочисленного народу, довершив наш парох, о. Р. Залітач. За хрестну матір при посьвяченю послужила широко звісна патріотка, панна Агафія Бундзяк, а за хрестного батька — п. Стефан Присяжнюк.

По посьвяченю прапора відправив о. парох панахиду по померших членах рідні членів товариства, як також за всіх українських мучеників і героїв, погибших у сьвітовій війні, чи то від кулї гарматної чи з голоду, або нужди.

Мельодійно-мольово відспівана отцем парохом і місцевими співаками з дякоучителем п. М. Кашубою, своїм управителем, панахида, неодному витиснула щиреньку слезу з очий. У кождого здаєть ся серденько затьохкало, коли почув за серце пориваючу, сумну „Вічную память", сумне „Со сьвятими упокой"... І в найтвердшого серце порушилось, коли подумав, що хто зна, чи сю жалібну „Вічную память" не співають для рідної і дорогої його серцю особи...

По церковнім торжестві всі товариства в порядку рушили до галї церковної, де кошовий тов-а „Укр. Січ", п. Мик. Плуговський, зложив коротеньку, але щиру подяку братству і товариствам за їх ласкаву участь в так великім торжестві. Желаючи красшого розвитку для тов-а „Укр. Січ" і для бідного нашого поневоленого народу, члени товариств розійшли ся домів на обід, щоби потім знова вечером взяти участь в представленю „За сиротою Бог з калитою", котре заходом тов-а „Укр. Січ" мали відограти на дохід місцевої української гр.-кат. церкви члени місцевого славного драматично-співацького кружка „Бандурист".

Будучи нераз на представленях, даваних кружком славних аматорів „Бандуриста", і сего разу я не витримав, щоби не пійти подивити ся на свою рідну штуку, щоби не пійти почути рідне слово, почути рідну пісню. І не пожалував я сего! Представлене відбуло ся на причуд гарно! Наші аматори вже так виробили ся, що неодин з них може певно завстидати першого-ліпшого заводового „артиста" якоїнебудь „жидівсько-малоросійської" ґрупи, не говорячи про декотрих, що своєю грою дорівнують правдивим українським артистам. За се належить ся подяка нашому дякоучителеви, п. М. Кашубі, котрий, яко основатель і управитель сего Кружка, дуже щиро дбає над його піднесенєм.

Всі аматори в згаданім представленю вивязали ся знаменито. Однак на особлившу увагу заслугує панна Т. Теник, котра ролю Марти грала як справдішна акторка. Молода, гарна дівчина, сама кругла сирота без батька і неньки, якраз надавала ся до сеї ролї, бо сама вона, подібно як Марта, тої сирітської незавидної доленьки зазнала.

Ролю Григорія, дядька Марти, котрий з намови писаря злакомив ся на добро Марти, а котрого тяжко Бог покарав, що сам лишив ся без приятелів і кусня хліба, віддав сам режісер, п. М. Кашуба, дуже добре. Пан П. Федів в роли писаря, „механіка" всего того Мартусиного нещастя, вивязав ся знаменито. Про його талант і замилуване до театральних вистав можна дуже богато говорити в його користь. Пан І. Плуговський в роли Миколи, а пізнійше в роли Леся, вивязав ся також дуже добре. Дуже добреописали ся також: п. В. Ягода в роли Ілька, п. Ю. Ковальчук в роли Івана, пані Т. Матвійчук в роли Олени, п. М. Підскальний в роли Тимка, панна Н. Осоховська в роли першої дівчини, панна Н. Джечко в роли другої дівчини, панна Ґудз в роли третої дівчини, п. Н. Музика в роли косаря, п. І. Чимерез в роли косаря і малий В. Гречаний в роли поводатора. Музиканти, правдиві старокраєві — скрипка, цимбали і решето — грали також дуже добре на весілю Мартусї і Івана. Весілє, чисто наше весілє, випало знаменито, бо — як кажу — музика була добра а й дружби з дружками уміло витинали рідну коломийку.

Честь Вам усім щирим робітникам на поли української штуки!

Честь нехай буде таким нашим патріотам, як пп. П. Федів, С. Костів, В. Ягода, П. Понятишин, Плуговський і инші, котрі самі щиро працюють і своїм добрим приміром других до праці на ниві народній в нашій громаді заохочують.

Честь п. М. Кашубі, нашому дякоучителеви, котрий не жалує тяжкого труду, товчеть ся ночами по тренах, приїзджаючи до нас аж з Гартфорд, Конн. (около сорок миль), що тижня два рази на пробу.

Щира подяка всім Вам за се, що Ви сими представленями підтримуєте в нас народного духа, що кажете нам хоч на хвилю забути на гамірне робітниче житє, що переносите нас в наших думках на маленьку хвилину гень там далеко за широке море, в наші рідні сторони, там, де наші рідні села, рідні хати з соломяними стріхами, цвитучі садки зі співучими соловейками, там, де ми колись безжурно переживали свої літа молодії — на нашу любу Україну.

Пожаданим би було, щоби на другий раз, коли знов будуть давати представленя, взяли вже більшу галю, бо люди так представленями заінтересувались і на них учащають, що наша церковна галя вже є за мала, щоби в собі помістити всю тоту шановну публику. От і сего разу богато людий з браку місця повертало ся домів. А шкода, бо її вони були би дечого доброго навчились і примірно розвеселились. Тож кличу до Вас, Братя і Сестри Аматори, ще раз: Видно, нарід вже вміє оцінити Вашу працю, коли чимраз численнійше на представленя учащає; тому Ви тепер щирійше, з більшою енергією трудіть ся, працюйте в згоді і любови, як дотепер було, бо „не пора в рідну хату вносити роздор", а Ваша праця і труд певно принесе величезні плоди для бідного поневоленого українського народу.

Гість.

З GARY, IND.

Щире слово до читачів „Свободи".

Від вісьмох літ я є читачем „Свободи", котра вповні задоволяє мене тим, що завсіди виступала щиро і отверто в обороні прав нашого поневоленого народу. „Свобода" несла все вісти з широкого сьвіта і зі всіх закутин України під пороги наших хат. Хоч „Свобода" бореть ся вже довший час з ворогами українського народу, то на дусі вона ніколи не упадала, лиш ішла і буде іти, коли українська суспільність підопре її своєю передплатою і зеднуванем нових передплатників, все бодро і сьміло вперед, не зважаючи на перешкоди, які їй клали вороги, аби не допустити до розвою сеї часописи, аби її знищити.

Нашим обовязком, дорогі читачі, є подбати, аби „Свобода" не тілько виходила три рази на тиждень, як дотепер, але навпаки: мусимо доложити всіх сил, щоби з надходячим новим роком „Свобода" могла одягнути на себе нову одіж — стати популярним денником. До сього ми мусимо стреміти і се прийти мусить, бо поширене „Свободи" і заміна її на денник принесе користь і нам, імігрантам на чужині, котрі, не маючи свого популярного денника, передплачують ворожі нам ґазети. А звісно, що сі ґазети нас на кождім кроці провокують і оклеветують нас перед сьвітом. Покажім, що ми, котрі йдемо скоро шляхом культури, потрафимо удержати свій популярний денник. Тим ми зробимо велике добродійство для малосьвідомих одиниць українського народу, бо вирвемо їх з кіхтів ворогів і привернемо їх до себе, де вони почують своє рідне слово, побачать сьвітло правди і науки.

Високоповажані Читачі „Свободи"! Кому з Вас лежить на серци добро народу і його будуччина, хто почуває себе щирим Українцем, най прийме сей зазив до свого серця, най причинить ся до розширеня „Свободи", яка мусить стати ся українським популярним денником, і най не допустить до того, щоби наших несьвідомих братів давати дальше отуманювати ворожими шматами. Підопрім „Свободу" зеднуванем їй нових передплатників і подбаймо, щоби сю щиро народну часопись в 1918 році замінити на популярний денник.

Ширіть часопись „Свободу", бо се наша одинока часопись на чужині, яка відповідає своїм завданям. Поширюймо її між найширшими верствами нашої суспільности, тямлячи на се, що в боротьбі о просьвіту, добробут і культуру найліпшою збруєю є ґазета.

Андрій Цебак.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Заходом тов. співацького в Картерет, відограєть ся

в неділю, 23. грудня с. р.

представлене п. з.

І.

„СЕМЕ НЕ КРАДИ"

в гали церковній.

ОСОБИ:

Мотьо Пархецоліт	Я. Коза
Сура, його жінка	О. Бобеньчик
Лейбусь, мале жиденя	А. Гінда
Війт	І. Пливак
Семен	Й. Пукас
Тарас	Н. Кісіль
Іван, господар	В. Ковальчук
Танас	М. Іванцьо
Циган	Г. Волянський

ІІ.

„ГОСТИНА СВ. О. НИКОЛАЯ"

Николай	М. Проскура
І. Ангел	А. Гінда
ІІ. Ангел	А. Ґалек
Антипко	А. Гінда
Іван	М. Савка
Петро	М. Пливак

Режісер д. ТЕОД. ОНУФРИК.

Початок о годині 6-ій вечер.

Вступ 15 центів.

До численної участи запрошує

151 КОМІТЕТ.

Читайте українські книжки і ґазети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ „СВОБОДИ"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлєтони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:

НА ЦІЛИЙ РІК	$2.50
НА ПІВ РОКУ	$1.25
НА ЧОТИРИ МІСЯЦІ	$1.00

ПОЗА ГРАНИЦІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:

НА ЦІЛИЙ РІК	$3.25
НА ПІВ РОКУ	$1.75
НА ЧВЕРТЬ РОКУ	$1.00

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленем на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

Кілька уваг в справі квестіонара.

Від 15. грудня розпочали військові бюра розсилати квестіонарі для мущин, які находять ся у віці від 21 до 31 років і є обовязані до військової служби.

Кождий мущина у висше згаданім віці є обовязаний точно виповнити присланий йому квестіонар і найдальше до 7 днів від дня надання звернути до військового бюра в долученім коверті. (Реченець 7 днів числить ся не від дня одержаня, але від дня надання квестіонара бюром. Дата надання є виписана в заголовку квестіонара і після неї треба числити).

Квестіонар обіймає 16 сторін. Питаня, на які треба дати правдиву і точну відповідь, є поділені на слідуючі серії.

I. Серія. Загальні питаня.

II. Серія. Тілесна здібність.

III. Серія. Стейтові і судові урядники.

IV. Серія. Духовенство.

V. Серія. Студенти богословія.

VI. Серія. Жовніри або моряки Злуч. Держав.

VII. Серія. Горожанство.

VIII. Серія. Державні урядники, пільоти (керманичі) і моряки.

IX. Серія. Противоєнні секти релїгійні.

X. Серія. Зависимість.

XI. Серія. Занятє в промислі.

XII. Серія. Занятє в хлїборобстві.

Понизше подаємо питаня, які містять ся в таких серіях, котрі відносять ся передівсїм до наших іміґрантів. (До таких серій належать: I., II., VII., X., XI., XII.).

ПИТАНЯ.

I. СЕРІЯ. ПИТАНЯ ЗАГАЛЬНІ.

1. Подайте а) повне імя і назвиско, вік, занятє, почтову адресу; б) імя і назвиско найблизшого свояка, адресу, степень посвояченя.

2. Подайте назвиско і адресу того, у кого працюєте.

3. Подайте, при чім ви працювали в протягу останних 10 літ, подаючи також своє занятє, в якім ви працювали дня 18. мая 1917 р. і опісля, і як довго ви працювали в кождім занятю.

4. Кілько годин на тиждень працювали в занятю або висше наведених занятях в часі від 18. мая 1917 р.

5. В котрім занятю вважаєте себе найбільше фаховим.

6. Чи маєте охоту ходити на вечірні курси, на яких приготовляють до ріжних родів військової служби, заки вас покличуть до війска.

7. Подайте військове образованє, якого ви набули, подаючи орґанізацію, ранґу і літа служби.

8. Підчеркніть рід війска, в якім ви хотїли би служити.

9. Школи:

Осягнув в школї степень.........; ходив до середної школи літ..........; на університет...........

Назва університету і предмет науки. В технїчній школї був.......літ; назва школи і курсу.

Підчеркніть мову, котрою добре говорите: анґлійська, французька, німецька.

Подайте, які инші мови знаєте.

10. В понизше наведених колюмнах підчеркніть раз рід занятя, при якім ви працюєте; коли ви є в котрімсь занятю фаховець, підчеркніть два рази. При підчеркненім занятю подайте також число літ, яке ви працювали в тім занятю.

11. Коли ви є фаховець в такім занятю, яке тут не було вичислене, то подайте рід сього занятя.

12. Чи були ви коли карані за злочин.

13. Коли так, то подайте а) назву злочину; б) в приближеню дату видання вироку; в) назву суду.

14. Чи ви були засуджені на вязницю, чи до дому поправи; чи видано вже вирок, чи ожидаєте процесу.

15. Чи ви є під „бейлом" з приводу якогось кримінального процесу. Коли так, то подайте близші дати.

II. СЕРІЯ. ФІЗИЧНА ЗДІБНІСТЬ.

1. Подайте свою висоту і ваґу.

2. Чи ви здорові на умі і на тїлї.

3. Підчеркніть одно з понизше наведених слів, яке означає вашу хоробу або калїцтво.

4. Подайте назву і адресу лїкарів і інституцій, в яких ви лїчили ся в протягу останних 12 місяців, подаючи час лїченя.

5. Чи ви були в заведеню, шпиталї або в якійсь иншій інституції з причини фізичної, умової або нервової недуги, розстрою або покалїченя.

6. Коли так, то подайте а) рід недуги і б) назву та місце інституції.

VII. СЕРІЯ. ГОРОЖАНСТВО.

1. Чи ви є горожанином Злучених Держав.

2. Чи ви домагаєте ся увільненя від військової служби на тій підставі, що ви не є горожанином.

3. Місце і дата уродженя.

4. Коли і до котрої пристани або місцевости в сїм краю ви прибули.

5. Котрим кораблем або в який спосіб ви приїхали до сього краю.

6. З якої місцевости ви тут прибули.

7. Чи ви приїхали до сього краю з родичами.

8. Чи хто з родичів є натуралїзований в Злучених Державах.

9. Чи ви коли голосували або реєстрували ся до голосованя деінебудь в Злучених Державах. Коли так, то де.

10. Чи маєте перші горожанські папери.

11. Чи маєте охоту повернути до свого рідного краю і вступити там до військової служби.

X. СЕРІЯ. ЗАВИСИМІСТЬ.

1. Чи маєте жінку, або дитину, або старих, немічних або окалїчілих родичів або прародичів, або братів у віці понизше 16 літ, або сестри у віці понизше 18 літ, або брата або сестру без удержаня в якімнебудь віці, яких удержанє є зависиме від вашої фізичної або умової праці.

2. Чи ви жонаті, парубок, вдовець чи розведений зі жінкою.

3. Коли ви жонаті, подайте а) місце, б) дату, в) особу, яка давала шлюб.

4. Подайте імя, степень посвояченя, адресу і вік кождої особи, яких удержанє є зависиме головно від вашої праці.

5. Котра з осіб, вами удержуваних, жиє при вас і як довго жиє у вас.

6. Коли котра з повисше наведених осіб не жиє з вами, то подайте, котра з них мешкала з вами колинебудь в протягу останних 12 місяців і як довго.

7. Коли котрась з удержуваних осіб є пасербом, або дитиною, принятою за свою, то подайте дату, коли кожда з них війшла в посвоячене з вами.

8. Подайте, відколи ви почали удержувати або помагати.

9. Подайте а) в приближеню загальну суму, і б) пересїчну місячну суму, яку видаєте на удержанє жінки і дітий в протягу останних 12 місяців.

10. Якою сумою причиняєте ся до удержаня кождої від вас зависимих осіб в протягу останних 12 місяців.

11. Подайте про кожду від вас зависиму особу, чи удержанє сеї особи є в цїлости зависиме від вашої праці.

12. Чи котра з осіб, вами удержуваних (виключаючи вашу жінку і діти) має брата, батька, матір, вуйка, тету, мужа, жінку або дитину. Коли так, подайте назвиско, вік, адресу і занятє кождої такої особи.

13. Кілько виносив ваш дохід зі всїх жерел в протягу останних 12 місяців, чи то а) в готівцї, чи б) в якійсь иншій формі.

14. Кілько з того було платнею за вашу умову чи фізичну працю.

15. Подайте опис реальности, якої ви є властителем; чи вона приносить дохід, чи ні; кілько виносив чистий дохід з неї за час останних 12 місяців.

16. Чи ви рентуєте дім, в якім мешкаєте.

17. Чи дім належить до когось з вашої родини.

18. Чи дім є може власностию особи, яку ви удержуєте.

19. Чи наймаєте помешканє. Коли так, то кілько платите місячного ренту; назвиско і адреса властителя дому.

20. Чи ви платили які податки в останнім році. Коли так, то подайте зокрема суму, яку ви заплатили за реальність і суму податку особисто-доходового; подайте назвиско урядника, якому ви платили.

21. Коли на реальности тяжить якийсь довг, то подайте рід довгу і суму.

22. Яку грошеву вартість представляють реальности, які належать до осіб, котрим ви даєте удержанє.

23. Подайте зарібок кождої вами удержуваної особи в протягу останних 12 місяців.

24. Подайте суму, якою причиняли ся инші особи до удержаня осіб від вас зависимих, подаючи їх назвиска і суми.

25. Подайте загальну суму, яка після вашої гадки є конечна на удержанє всїх осіб, які є від вас зависимі.

26. Чи ваша жінка працювала колинебудь в протягу останних 12 місяців. Коли так, то подайте як довго, причім і висоту зарібків.

27. Чи ваша жінка коли працювала. Коли так, то в якім занятю.

28. Чи ваша жінка є фахова в якімсь занятю, Коли так, то в якім.

29. Подайте стан здоровля вашої жінки.

30. Чи ви або ваша жінка жиєте разом зі своїми родичами.

31. Коли ви помагаєте удержувати якунебудь особу, не вчисляючи вашої жінки і дітий, подайте, чи ви мешкаєте разом з тою особою чи особами, та яку суму ви видаєте на їх вживлене або удержанє.

XI. СЕРІЯ. ПРОМИСЛОВЕ ЗАНЯТЄ.

1. Чи ви є заняті в якійнебудь промисловій ґалузи, конечній 1) для забезпеченя військових заведень, або 2) для корисної операції військових сил, або 3) для забезпеченя народних інтересів протягом війни.

2. Чи ви є працьодавець або провадите своє підприємство.

3. Чи ви вносили відповідну просьбу на тій основі, що працюєте в такім підприємстві.

4. Який є рід вашого підприємства.

5. Подайте імя, під яким його провадите, і точну адресу.

6. Що продукуєть ся в тім підприємстві.

7. Чи ви весь робучий час забуваєте в тім підприємстві.

8. Коли ні, то що робите.

9. Яке торговельне становище занимаєте у своїм занятю (приміром: „робітник", „фаховий робітник", „форман", „менаджер" і т. д.).

10. Зазначіть точно, які завданя ви сповняєте?

11. Як довго ви є заняті при тій роботї, яку тепер сповняєте.

12. Зазначіть свою здібність, вправу і досьвід в роботї, яку тепер сповняєте.

13. Подайте причини, чому вас не може заступити инший чоловік.

14. Кілько осіб робить в інституції, де ви працюєте?

15. Кілько осіб сповняє тусаму роботу у вашій фабриці?

16. Який ваш денний, тижневий, або місячний дохід.

17. Чи ви є в інтересї самі, чи яко спільник.

18. Який капітал ви вложили у згадане підприємство.

19. Як довго ви є заняті в згаданім підприємстві.

20. Чи згадане підприємство виплачуєть ся, богатіє і чи має яку вартість.

21. Кілько виносив ваш чистий дохід із згаданого інтересу за останних 12 місяців.

22. Кілько осіб у вас працює.

23. Коли ви маєте яку особу, кревну вам, чи то по крови, чи вінчанєм, чи контрактом, яка вам помагає і може помагати в провадженю підприємства, то подайте її імя і адресу і зазначіть, чому та особа не може заняти ваше місце підчас вашої неприсутности.

XII. СЕРІЯ. ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАНЯТЄ.

1. Чи ви є заняті в рільничім підприємстві.

2. Чи ви є працьодавцем, або властителем і управителем підприємства.

3. Чи ви вносили подрібні просьби на основі, що ви є заняті в тім підприємстві.

4. Зазначіть рід фарми.

5. Чи ви є заняті у всїх ґалузях праці на фармі.

6. Коли ні, то зазначіть, в якій ґалузи праці ви є заняті.

7. Зазначіть точно (не після скількости), а) що продукують прочі рільничі підприємства і б) що продукує та ґалузь на фармі, в якій ви є заняті.

8. Подайте почтову адресу фарми.

9. Чи ви збуваєте весь робучий час на фармі.

10. Коли ні, то що инше пороблясте.

11. Як називаєть ся ваша робота на фармі (приміром: „наглядач", „менаджер", „форман", „робітник" і т. п.).

12. Що ви робите на фармі.

13. Зазначіть, а) як довго ви занимаєте ся фармерством і б) як довго ви є заняті на тій фармі, де працюєте тепер.

14. Подайте характер і час вашої науки і досьвіду яко фармера.

15. Кілько осіб є занятих на фармі разом з вами і то яко властителї і робітники.

16. Подайте слїдуючі факти, які відносять ся лише до фарми, де ви працюєте: а) кілько акрів землї; б) кілько акрів є під управою тепер; в) які роди ростини управлювано тамтого року, або управляєть ся тепер.

17. Подайте скількість і рід худоби на фармі.

18. Подайте а) кілько людий жиє на фармі, б) а кілько з них працює.

19. Подайте точно в грошах, кілько продукти згаданої фарми перевисшають суму, зужиткувану всїми робітниками на фармі і їх родинами.

20. Подайте приближний кошт продукції, включаючи працю, управу і т. д.

21. Скажіть, чому вас не може заступити инша особа.

22. Подайте точно дійсний стан, який викличе ваша неприсутність.

23. Коли ви маєте яку особу, кревну вам чи то по крови, чи вінчанєм, чи контрактом, яка вам якнебудь помагає і може помагати, скажіть, чому вони не можуть заступати ваше місце.

24. В кого ви працюєте.

25. Кілько ви заробляєте яко робітник в грошах або в продукті, або обоє разом, денно або тижнево або місячно.

26. Чи ви є одиноким управителем і властителем на фармі.

27. Чи маєте землю.

28. Яка її вартість.

29. Як довго ви її маєте.

30. Подайте вартість особистої власности, яку ви маєте і уживаєте на фармі.

31. Коли ви тримаєте землю в арендї, то а) на яких услівях, б) імя і адреса властителя і в) коли теперішна аренда кінчить ся.

32. Подайте а) кілько осіб у вас працює і б) кілько ви їм виплатили протягом останного року, чи то грішми чи продуктами.

Квестіонар мусить бути виповнений в анґлійській мові. Коли хто не вміє анґлійської мови, мусить попросити о виповнене квестіонара таку особу, котра знає добре обі мови. Для точного виповнени треба заздалегідь приготовити собі відповіди. Як се показуєть ся з поодиноких питань, треба відповідати на такі питаня, що годі на них відповісти без попереднього приготованя. І так приміром: дата приїзду до Америки, дата свого уродженя, жінки, дітий; назва корабля, яким приїхав; назвиско властителя дому; назва і адреса, де працює і т. п.

Під кождою серією питань зокрема треба власноручно підписати ся (очевидно під тими серіями питань, котрі до даної особи відносять ся). Крім того цїлий квестіонар треба підписати перед „нотарем". Коли хто жадає увільненя від служби військової на тій підставі, що має до удержуваня жінку і діти, то також і жінка, чи инша особа, якій він дає удержанє, мусить виповнити у нотаря відповідний афідевіт, який містить ся в квестіонари.

Хто не одержав квестіонара, його обовязком є зголосити ся до бюра, в котрім реджістрував ся, і зажадати квестіонара. Власти не будуть узгляднити такого оправданя, що хтось не одержав квестіонара і тому його не виповнив.

Хто в приписанім часї (то є в протягу 7 днів) не виповнить і не відошле квестіонара, буде караний, а крім того тратить право до всяких увільнень і буде записаний до першої кляси, то є до тої кляси, яка найперше буде покликана до війска.

ЧИТАЧІ „СВОБОДИ" гордять ся своєю ґазетою. Вона пише так по щироСти, так зі серця, так переконуючо, що кождий Українець се чує, що то його ґазета. Нехай же кождий Українець платить також щиростию і стараєть ся поширити „Свободу" між знакомими.

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22. до 27. жовтня 1917 р., в "Harrisburg Board of Trade Hall", 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

—o—

(Дальше).

ПРАВО І ЮРИСДИКЦІЯ.

§ 47. Конвенція має слідуюче право і юрисдикцію:

1. Законодавство, потрібне до управи У. Н. Союза; приниманє, перегляд, зміни і доповнюванє статута.
2. Рішеня над справозданями головного уряду і підвладних відділів.
3. Назначуванє висоти бондів і платні головних урядників.
4. Ставленє кандидатів на головних урядників і їх вибір.
5. Ухвали і рішеня над такими резолюціями, які будуть предложені для добра Союза.
6. Референдум. Коли делєґати на конвенції переведуть якусь ухвалу, вони можуть додати до неї застереженє, на підставі котрого згадані делєґати конвенції предложать таку ухвалу, або її часть, під голосоване підвладним відділам, в спосіб приписаний параграфами 133 а, 133 б, 133 в, 133 г, для одобреня або відкинення ними дотичної ухвали. Така ухвала, предложена відділами під голосоване, не увійде в житє, доки її не одобрять більшостию голосів всі відділи У. Н. Союза.

На поставлене п. В. Лисогіром внесенє, поперте п. В. Сидоровичем — принято.

НАДЗВИЧАЙНІ КОНВЕНЦІЇ.

На поклик постійної контрольної комісії.

§ 52. Вразі непорядку або неправильности в уряді головного касієра, або лихої господарки маєтком Союза, або коли після її опінії поважна небезпека загрожує добробутови Союза, постійна контрольна комісія має право скликати надзвичайну конвенцію.

На поставлене п. А. Візьним внесенє, поперте п. М. Петрівським — принято.

§ 53 а. Спеціяльні конвенції складають ся з делєґатів послідної конвенції. Опорожнення делєґатів в якимнебудь відділі з якихнебудь причин можуть бути доповнені, вибираючи делєґатів в тойсам спосіб, як відбував ся вибір делєґатів на послідну конвенцію.

На поставлене п. Н. Франчуком внесенє, поперте п. В. Гасієм — принято.

По ухваленю повисшого параграфу приступлено до дискусії над справою приниманя дітий членів У. Н. Союза після § 174 і уряду головного опікуна дітий членів У. Н. Союза.

По довшій дискусії на підставі виводів п. Романа Слободзяна, предсідателя статутової комісії, на поставлене о. Д. Хомяком внесенє, поперте п. С. Миляновичем, ухвалено приниманє дітий до У. Н. Союза на підставі § 174 статута організації звинути.

Після того передполудневе засіданє замкнув конвенційний предс., п. К. Кирчів, о годині 1-шій пополудни, а слідуюче назначив на 2-гу годину пополудни тогосамого дня.

Пополудневе засіданє.

Точно о годині 2-гій пополудни засіданє отворив конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів. Секретар конвенційний, п. Теодор Яворський, відчитав спис всіх делєґатів і урядників.

Після порядку денного приступлено до дискусії і ухвалювання поправок статута У. Н. Союза. Пан Роман Слободзян, яко предсідатель статутової комісії, реферував дальше статут У. Н. Союза.

АРТИКУЛ IV.

ГОЛОВНИЙ УРЯД.

З кого складає ся.

§ 55. Головний уряд є зложений з головних тростісів, головного містопредсідателя, головної містопредсідательки, редактора органу Союза, трох членів постійної контрольної комісії і вісьмох радних, між котрими є дві женщини.

На поставлене о. Д. Хомяком внесенє, поперте п. С. Миляновичем — принято.

§ 57. Присутність що найменьше девятьох членів головного уряду становить кворум для переводження справ; меньше число членів може відложити засіданє на будучий означений час, однак головний рекордовий секретар має повідомити про се кождого члена головного уряду.

На поставлене п. В. Гасієм внесенє, поперте п. Т. Яворським — принято.

§ 71. на поставлене п. М. Чагарином внесенє, поперте п. С. Нановським — знесено, а його зміст злучено з § 95.

Підписує документи на місце померщого урядника.

§ 72. На случай смерти головного тростіса або члена постійного комітету, головний предсідатель має право підписувати всі чеки, драфти і инші папери, які померший тростіс, урядник або член комітету мав право підписувати і робити їх правними, аж доки опорожнене не буде обсаджене. Він підписує всі чартери підвладних відділів.

На поставлене п. Ю. Шевчуком внесенє, поперте п. І. Ковалкевичем — принято.

§ 73. на поставлене п. І. Когутом внесенє, поперте п. И. Гіндою — змінено і долучено до § 72.

ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ.

Коли перебирає уряд головного предсідателя.

§ 78. Коли би головний предсідатель умер, зрезиґнував, був цілковито нездібним, відказав ся або занедбував сповняти обовязки свого уряду, тоді головний містопредсідатель є обовязаний сповнювати всі повинности припадаючі на головного предсідателя аж до слідуючої конвенції. В разі часової нездібности головного предсідателя до сповнювання обовязків свого уряду, головний містопредсідатель має сповняти всі обовязки припадаючі на головного предсідателя в протягу його часової нездібности.

О факті щодо нездібности, відмовленя або занедбуваня, як висше згадано, або о скінченю часової нездібности має переконатись і рішити головний уряд, яко трибунал в сій справі. Сей трибунал може ужити отсим наданої йому власти чи то на підставі своєї відомости і без повідомленя або завізваня, або після такого завізваня чи повідомленя, або на підставі тих доказів, які уряд уважає за вистарчаючі. Згаданий трибунал має також право приняти резиґнацію головного предсідателя. На случай, коли головному рекордовому секретареви донесено, що така нездібність, відмовлене або занедбуване істнує, або що резиґнацію головного предсідателя принято, головний містопредсідатель буде сейчас уповажнений сповняти обовязки припадаючі на головного предсідателя; колиж рішено, що тимчасова нездібність скінчила ся, головний предсідатель має назад обняти свій уряд. Головний рекордовий секретар має оголосити копію згаданого рішеня в органі У. Н. Союза.

На поставлене п. С. Колодієм внесенє, поперте п. В. Волянським — принято.

ГОЛОВНІ СЕКРЕТАРІ.

Головний рекордовий секретар; загальні обовязки.

§ 80. Головний рекордовий секретар має провадити точний протокол зі всіх засідань головного уряду і конвенції. Його обовязком є читати всі повідомленя, петиції і всі инші письма одержані ним, адресовані чи то до головного уряду чи конвенції; тримати і складати всі децизії, оповіщені головним предсідателем а оголошені ним в органі Союза; тримати спис всіх членів Союза, оголошувати в органі Союза імена всіх новопринятих, переступивших, виключених, зрезиґнувавших і померших членів; відбирати і складати вступні деклярації; видавати грамоти членські, чартери, числа новим відділам і висилати потрібні річи, з виїмкою платничих книжочок і відзнак, до підвладних відділів і провадити всю кореспонденцію Союза.

На поставлене п. М. Климом внесенє, поперте п. С. Костівом — принято.

Доручає спис членів.

§ 87. Він має кождого першого дня в місяци достарчити головному фінансовому секретареви правдиве число членів кождого підвладного відділу У. Н. Союза, відповідно до їх ріжних літ і кляс, після котрих вони мають бути оподатковані.

На поставлене С. Соколовським внесенє, поперте п. С. Нановським — принято.

Оголошує рахунки.

§ 93. Він враз з головним касієром має оголошувати кождого місяця в органі Союза звіт зі всіх приходів і розходів Союза, котрий то звіт підписує також головний предсідатель.

На поставлене п. В. Лисогіром внесенє, поперте п. К. Стадником — принято.

Підписує припоручення і чеки.

§ 94. Він має виготовлювати і підписувати всі припоручення виплат згідно з тими статутами і підписувати всі чеки враз з головним предсідателем і касієром.

На поставлене п. І. Слободзяником внесенє, поперте п. І. Федаком — принято.

Рекорд смертий і аплікацій о запомоги.

§ 95. Він має тримати надісланий рекорд смертий, рекорд всіх виплачених запомог і депозитів, а місцеві урядники мають прислати йому всі документи і докази таких смертий, котрі він має втягати в правильний спосіб. Він має також відбирати від місцевих урядників, які мають до него висилати, всі аплікації о запомоги для членів, і має висилати їх до головного предсідателя, головного екзекутивного комітету або головного уряду, як сего потреба буде вимагати, до їх одобреня або відкинення.

На поставлене п. В. Сидоровичем внесенє, поперте п. Г. Гибою — принято.

§ 96. Він має тримати книгу, в котрій має записувати всі залеглости і кредити кождого відділу. Він має тримати рекорд сирітського фонду, і провадити точний і осібний рахунок всіх відобраних і виплачених грошей з сего фонду. Він має виготовити і предложити головному урядови і кождій конвенції точний рахунок і стан сего фонду.

На поставлене п. М. Рудим внесенє, поперте п. Т. Західним — принято.

Помічники.

§ 97. Головний уряд може назначити число помічників, котрі можуть бути приняті головним фінансовим і рекордовим секретарем в їх офісах, а коли так назначено, згадані секретарі можуть від часу до часу приняти і віддалити таких помічників в їх офісах.

На поставлене п. Г. Кривовязом внесенє, поперте п. В. Луцишином — принято.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР.

Загальні обовязки.

§ 98. Головний касієр відбирає, переховує і щоденно депозитує в банку на імя Союза всі гроші, зібрані від підвладних відділів через головного фінансового секретаря і з инших жерел і висилає поквітованя за тії-ж. Він депозитує всі отримані гроші в сімох відрубних фондах, а іменно: фонд посмертний, фонд сирітський, фонд адміністраційний, фонд убогих, фонд народний, фонд резервовий і фонд конвенційний.

Гроші, льоковані головним касієром в однім банку, не можуть перевисшати суми $25.000. Коли головний касієр депозитує в данім банку більше ніж $25.000, має тоді постарати ся о окрему достаточну запоруку від такого банку.

На поставлене п. Г. Пипюком внесенє, поперте Н. Франчуком — принято.

Справоздане сирітського фонду.

§ 103. на поставлене п. С. Вільчинським внесенє, поперте п. Л. Кшивінським — злучено з § 96.

РАДНІ.

Їх склад.

§ 108. Радних має бути вісім, між котрими є дві женщини.

На поставлене п. А. Дорундою внесенє, поперте п. С. Конотопським — принято.

§ 110. на поставлене о. Д. Хомяком внесенє, поперте п. С. Миляновичем — знесено.

Просвітний відділ У. Н. Союза.

§ 111. Обовязком головного уряду, або головного екзекутивного комітету, є видавати місячні письма, книжки або газетки для просвічення членів і їх дітий; давати відчити, закладати гімнастичні і товариські клюби та уживати всіх инших способів до науки і просвічення членів Союза. Щоби осягнути всі висше наведені цілі, головний уряд, або головний екзекутивний комітет, може час від часу, після переведених ухвал, настановляти відповідних людий до дотичної праці.

На поставлене Т. Яворським внесенє, поперте А. Ковалем — принято.

На поставлене п. Павлом Шпікулою внесенє, поперте п. Іваном Жмутином і другими делєґатами, ухвалено відложити поправки статута на пізнійше, а приступити до дискусії над платнею і бондами головних урядників У. Н. Союза на слідуючу каденцію, почнаючу з 1. січня 1918 р. По довшій дискусії в сій справі на поставлене п. Р. Слободзяном внесенє, поперте о. В. Балогом і другими делєґатами, ухвалено, що бонди головних урядників У. Н. Союза мають бути в такій висоті: як і перше, іменно: гол. предс. $5.000, гол. рек. секр. $5.000, гол. фін. секр. $5.000, гол. касієр $50.000, а управитель друкарні $10.000.

Опісля приступлено до дискусії над бондом відвічального редактора „Свободи". На поставлене о. Д. Хомяком внесенє, поперте п. В. Луцишином і другими делєґатами, ухвалено, що з огляду на се, що жадна бондова компанія не хоче дати на відвічального редактора бонду, котрий охоронив би У. Н. Союз від евентуальних процесів за поміщенє образливих статий в органі У. Н. Союза, „Свободі", щоби відвічального редактора „Свободи" від бонду звільнити. Коли би однак відвічальний редактор „Свободи" помістив статю чи що иншого в „Свободі", органі У. Н. Союза, а ся статя спричинила би процес проти У. Н. Союза, то відвічальний редактор в такім випадку має бути усунений з уряду, а на його місце має бути покликаний другий, в спосіб приписаний статутами У. Н. Союза.

По переведеню повисшої ухвали приступлено до дискусії над платнею і дієтою головних урядників У. Н. Союза.

По довшій дискусії на поставлене п. Ю. Шевчуком внесенє, поперте п. М. Мельником і другими делєґатами, ухвалено, що платня головного предсідателя У. Н. С. має бути $35 місячно.

На поставлене п. О. Рекрутом внесенє, поперте п. А. Онисиком і другими делєґатами, ухвалено, що платня гол. касієра У. Н. С. має бути $45 місячно.

На поставлене п. Ф. Янковським внесенє, поперте п. М. Петрівським і другими делєґатами, ухвалено, що платня обох головних секретарів У. Н. С., то є фінансового і рекордового, має бути по $110 місячно.

На поставлене п. Ст. Соколовським внесенє, поперте п. И. Котиком і другими делєґатами, ухвалено, що платня завідателя друкарні і видавництва „Свобода", органу У. Н. Союза, має бути $125 місячно.

На поставлене о. Д. Хомяком внесенє, поперте п. О. Рекрутом і другими делєґатами, ухвалено, що платня відвічального редактора „Свободи", органу У. Н. Союза, має бути $150 місячно.

На поставлене п. Р. Слободзяном внесенє, поперте о. В. Балогом і другими делєґатами, ухвалено, що члени головної контрольної комісії У. Н. Союза мають побирати в часі контрольовання книг і маєтку У. Н. Союза по $10 денної дієти, однак в часі звичайних засідань гол. Уряду У. Н. Союза є управнені, як і другі головні урядники У. Н. Союза, до дієти в квоті $5 денно.

На поставлене п. Ф. Щуцьким внесенє, поперте п. Т. Яворським і другими делєґатами, ухвалено, що всі головні урядники У. Н. Союза є управнені до денної дієти в квоті $5 в часі засіданя, подорожи, чи в часі, коли даний головний урядник полагоджує якусь справу Укр. Нар. Союза; коли однак засіданє відбуваєть ся в місцевости осідку головної канцелярії У. Н. Союза, то головні урядники, котрі мешкають в місцевости осідку організації, а побирають сталу місячну платню, є управнені лише до половини дієти, то є до $2.50 денно.

По полагодженю повисших справ приступлено до дискусії над звітом спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза. Дискусію переводжено над звітом кождого члена сеї комісії зосібна. В дискусії забирали слово слідуючі пп. урядники і делєґати: Омелян Рекрут, Роман Слободзян, Михайло Угорчак, Теодор Яворський, Дмитро Капітула, Стефан Гладкий, о. Валентин Балог, Юліян Павчак, Николай Росолович, Франко Янковський і Николай Франчук. Висше згадані пп. делєґати і урядники ставили членам спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза, а переважно пп. Олексі Трачеви і Іванови Каштанюкови, ріжного рода запити, на котрі члени спеціяльної шконтруючої комісії, а то пп. Михайло Петрівський, Олекса Трач, Константин Лопушанський, Григорій Кривовяз і Іван Каштанюк, давали кождому зосібна, а й загально, вдоволяючі пояснення і відповіди. По довшій дискусії на поставлене п. Д. Жуком внесенє, поперте п. Д. Совою і другими делєґатами, ухвалено вотум довіря членам спеціяльної шконтруючої комісії У. Н. Союза за точне сповнене свого обовязку.

На поставлене п. Р. Слободзяном внесенє, поперте п. П. Германом і другими делєґатами, ухвалено пополудневе засіданє продовжити поза 6-ту годину вечер.

На поставлене п. Р. Слободзяном внесенє, поперте п. М. Рудим, ухвалено роздати пп. делєґатам і урядникам перші бальоти до відголосовання кандидатів на головних урядників У. Н. Союза.

По переведеню повисшої ухвали конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів, попросив о. Сполітакевича записати пятьох членів виборчої комісії. Отець Сполітакевич перевів дотичну присягу з членами виборчої комісії, до котрої належали пп.: Василь Савіцький, Григорій Пипюк, Софрон Колодій, Василь Волянський і Павло Шпікула. Згадані члени виборчої комісії присягнули, що будуть сповняти свій обовязок чесно, совісно і справедливо в часі голосованя і числення голосів. Коли о. Сполітакевич проводив присягу, всі пп. делєґати і урядники повставали з місць і вислухали заяви, котру зложила виборча комісія під присягою.

По переведеню повисшої формальности гол. рек. секр., п. Мих. Угорчак, віддав чисті бальоти п. Павлови Шпікулі, предсідателеви виборчої комісії, котрий опісля разом з другими членами виборчої комісії роздавав кождому покликаному делєґатови і урядникови блянкет до відголосованя на кандидатів головного уряду У. Н. Союза. Гол. рек. секр., п. Мих. Угорчак, читав в голос число відділу, імя і назвиско делєґата чи урядника і число голосів, до котрих даний делєґат чи урядник був управнений. Кождий покликаний приходив до виборчої комісії і діставав стільки чистих бальотів, скільки він мав голосів. По розданю бальотів наступила кількахвилева павза, а опісля гол. рек. секретар знов читав від початку за порядком імена всіх пп. делєґатів і урядників. Покликані по порядку віддавали відголосовані бальоти виборчій комісії.

По відголосованю і відданю бальотів предсідатель конвенційний, п. К. Кирчів, замкнув наради четвертого дня конвенції, о годині 10-тій вечер.

ПЯТИЙ ДЕНЬ ЗАСІДАНЯ, 26. ЖОВТНЯ.

Засіданє передполудневе.

Точно о годині 8-мій рано засіданє отворив конвенційний предсідатель, п. К. Кирчів. Конвенційний секретар, п. Теодор Яворський, відчитав спис всіх делєґатів і урядників, а опісля заявив, що протоколу з попередного дня не може читати, бо він ще не є викінчений.

На поставлене д-ром В. Сіменовичем внесенє, поперте п. С. Миляновичем, ухвалено звільнити п. Теодора Яворського із конвенційного засідання, щоби він мав змогу викінчити протокол з попередного дня до відчитання на пополудневім засіданю.

На поставлене п. Н. Смием внесенє, поперте п. С. Конотопським, ухвалено поклик. делєґата п. Михайла Мельника, щоби заступив місце конвенційного секретаря, п. Теодора Яворського, підчас його неприсутности на конвенційних нарадах. По переведеню повисшої ухвали п. М. Мельник заняв місце, на котре був покликаний.

Опісля приступлено дальше до дискусії і ухвалювання поправок статута У. Н. Союза. Пан Р. Слободзян, яко предс. статутової комісії, реферував дальше статут У. Н. Союза.

РЕДАКТОР ОРГАНУ.

Обовязок.

§ 112. Редактор має редаґувати орган Союза в спосіб означений конвенцією. Він має видати що року календар Союза за осібною винагородою, хиба що не буде можна прийти до згоди щодо ціни між ним а головним екзекутивним комітетом, в котрім то разі головний екзекутивний комітет може заангажувати якусь иншу особу до видання календаря, за таку ціну, за яку обопільно згодять ся. Редактор має здавати справоздане з усіх справ, дотикаючих його уряду, перед головним урядом що року і перед конвенцією. Він є відвічальний за точне і правильне видаване органу, враз із завідателем органу.

На поставлене п. Н. Романовом внесенє, поперте п. І. Базівом — принято.

ЗАВІДАТЕЛЬ ОРГАНУ.

Обовязок.

§ 113. Завідатель має мати нагляд і контролю над друкарнею і має відповідати за весь її маєток, як також за правильне і точне видаванє органу У. Н. Союза, враз із редактором органу.

На поставлене п. М. Ткачишином внесенє, поперте п. С. Костівом — принято.

§ 133 а. Коли головний уряд або головний екзекутивний комітет хоче приняти або проголосити якусь ухвалу, то може після своєї опінії предложити таку ухвалу, або її часть, підвладним відділам під голосоване, як низше зазначено, і вони, або один з них, мають приготовити таку ухвалу, або її часть, друком або иншим догідним способом, у відповідній скількости, а рекордовий секретар розішле її до всіх підвладних відділів У. Н. Союза.

На поставлене п. С. Гладким внесенє, поперте п. В. Гасієм — принято.

§ 133 б. Обовязком головного рекордового секретаря є вислати так надруковану пропоновану ухвалу, або її часть, у відповідній скількости до секретарів підвладних відділів протягом 30 днів від дня одержаня її від відповідного тіла і проголосити її в органі протягом тих 30 днів, як також її передачу підвладним відділам до їх одобреня або відкинення.

На поставлене п. К. Січевським внесенє, поперте п. М. Климом — принято.

§ 133 в. Кождий підвладний відділ, по одержаню предложеної ухвали, має на своїм слідуючім звичайнім мітингу відголосувати одобрене або відкинене такої ухвали, або її части. Більшість присутних членів рішає про одобрене або відкинене переданої ухвали, або її части.

На поставлене п. Г. Пипюком внесенє, поперте п. А. Онисиком — принято.

§ 133 г. Для одобреня або відкиненя так предложеної ухвали є потрібна більшість голосуючих відділів У. Н. Союза.

На поставлене п. А. Брандибурою внесенє, поперте п. І. Конікевичем — принято.

Одобрюють назву підвладного відділу.

§ 135. Коли головний уряд або головний екзекутивний комітет згодить ся на приняте і установлене нового підвладного відділу, тоді, по одобреню назви, під якою дотичний підвладний відділ зголосив ся о приняте, має ся повідомити головного предсідателя і рекордового секретаря, аби видали підвладному відділови чартер, число і печатку.

На поставлене п. Г. Григорчуком внесенє, поперте п. І. Жмутином — принято.

ГОЛОВНІ УРЯДНИКИ, КВАЛІФІКАЦІЇ І ВИБОРИ.

§ 136. Кождий член Союза, маючий 25 літ і більше, коли не є головним урядником якоїнебудь иншої запомогової організації, може бути вибраний головним урядником сего Союза, з тим однак застереженем, що має бути сітізеном Злучених Держав, коли хоче бути вибраний членом головного екзекутивного комітету, і що більшість головних тростісів будуть завсіди замешкалі в стейті Ню Джерзи.

Завідателем друкарні Союза може бути лише такий член, котрий має відповідні фахові кваліфікації.

На поставлене п. М. Рудим внесенє, поперте п. В. Федаком — принято.

§ 137. Головні урядники, котрі є головними тростісами, головний предсідатель, головний містопредсідатель, головна містопредсідателька, головний рекордовий секретар, головний фінансовий секретар, головний касієр, редактор і завідатель органу, члени головної контрольної комісії і радні мають бути вибрані бальотами через делєґатів на конвенції.

На поставлене п. І. Крибою внесенє, поперте п. О. Лівачем — принято.

БОНДИ.

Хто має складати бонди.

§ 138. Слідуючі головні урядники мають перед обнятем свого уряду зложити бонди (запоруку), в сумі назначеній конвенцією, в доказ вірного сповнювання своїх обовязків: головний предсідатель, головний містопредсідатель, головний рекордовий секретар, головний фінансовий секретар, головний касієр і завідатель органу.

На поставлене п. Я. Ц. Кульчицьким внесенє, поперте п. В. Калиною — принято.

Денна винагорода головних урядників.

§ 146. Денну винагороду побирати буде кождий член головного уряду в квоті $5 денно. Коли засіданя відбувають ся в головнім офісі організації, то місцеві головні урядники побирають половину денної дієти. Члени головної контрольної комісії, коли контролюють книги головних урядників організації, побирають $10 ден-

но, а підчас засідань побирають такі дієти, як инші головні урядники.

На поставлене п. Н. Павлишином внесене, поперте п. С. Костівом — принято.

КАСА.

Фонди.

§ 152. Головний касієр має депозитувати всї одержані від Союза гроші в сїмох осібних фондах:

а) Фонд посмертний
б) „ сирітський
в) „ адміністраційний
г) „ убогих
ґ) „ народний
д) „ резервовий
е) „ конвенційний

На поставлене п. С. Нановським внесене, поперте п. О. Ковалем — принято.

Коли платить ся відсотки.

§ 160. При виплачуваню бенефіту із сего фонду, по відтягненю всїх правних видатків получених з такою виплатою, виплатить ся від бенефітової квоти за час спочиваня тої квоти в сирітськім фонді не більше як 3% відсотки на рік, коли такі відсотки ті гроші принесли, але не більші

На поставлене п. В. Ґоржейовським внесене, поперте п. В. Лисогіром — принято.

Оголошуванє рахунків.

§ 161. Всї справи і рахунки відносячі ся до сего фонду головний фінансовий секретар має опубликувати по кождорічнім засїданю головного уряду і по кождій конвенції.

На поставлене п. В. Лисогіром внесене, поперте п. І. Когутом — принято.

Що з него виплачуеть ся.

§ 164. З фонду адміністраційного головний екзекутивний комітет виплачує або велить виплачувати пенсії і видатки головних урядників, платні і видатки за публикованє урядового органу, видатки річних і инших засідань, за відзнаки, книжки, друки і всї експенси за правні роботи і всї инші біжучі видатки Союза, не обняті окремими постановами, а також ціни купна реальних і особистих власностий всякого рода.

На поставлене п. С. Гладким внесене поперте п. Д. Совою — принято.

По ухваленю повисшого параґрафу піднесено справу конвенційної фотоґрафії. На поставлене п. Ф. Джуґаном внесене, поперте п. М. Олійником, ухвалено, щоби всї пп. делеґати і урядники відфотоґрафували ся, як се бувало і на попередних конвенціях.

На поставлене п. С. Конотопським внесене, поперте п. Ф. Янковським, ухвалено вибрати комісію з трох членів, котра би заняла ся вишуканєм фотоґрафіста. До сеї комісії зістали вибрані пп.: Д. Капітула, Мих. Дурдела і Мих. Угорчак.

На поставлене п. Ів. Париляком внесене, поперте п. І. Бойком і другими делеґатами, ухвалено, що кождий делеґат і урядник має отримати конвенційну фотоґрафію даром, значить, що фотоґрафія має бути заплачена з каси У. Н. Союза

По полагодженю сих справ приступлено до дискусії над зміною §167. В дискусії забирали слово слїдуючі пп. делеґати: Михайло Олїйник, Стефан Миляновмч, Іван Когут, Николай Павлишин, Яків Семенків, Йосиф Цаповський, Василь Калина, Андрій Дишель, Іван Бойко, Василь Гасій, Николай Романів, Ілія Слободзяник, Іван Пеленський, Іван Ковалкевич Николай Чехович, Василь Федак, Емілїян Саварин, Андрій Брандибура, Мафтей Ставчанський, Филип Щуцький, Володимир Смульський, Ник. Франчук, Андрій Корпан, Михайло Рудий, Іван Париляк Осип Лївач, Семен Конотопський, о. Валентин Балог, Іван Жмутин, Кирило Сїчевський і о. Дмитро Хомяк. По довшій дискусії параграф 167-мий зістав ухвалений як слїдує:

Що з него виплачуеть ся.

§ 167. З сего фонду виплачуеть ся слїдуючі запомоги: за утрату трох пальців, то є палюха, вказуючого і середного, $50; за утрату цїлої руки $100; за утрату всїх пальцїв на обох руках $150; за утрату стопи $50; за утрату ноги $100; за утрату обох стіп абох ніг $150; за утрату зору одного ока $50; за утрату зору обох очий $100. Такі запомоги платять ся лише раз за дотичне калїцтво. За слабости стисло хронїчно невилїчимі, виключаючи слабости венеричні, платить ся від $25 до $50 річно, після ухвали головного уряду або головного екзекутивного комітету в данім случаю. Члени невилїчимо хорі, знаходячі ся в заведеню для божевільних, полишивші родину складаючу ся не меньше як з трох осіб, то є жінки і двох дітий, їх родини є управнені до запомоги від $50 до $100 річно, після того, як ухвалить головний уряд або головний екзекутивний комітет. Всї висше згадані запомоги з сего фонду є платні членови по упливі належаня одного року до У. Н. Союза.

На поставлене п. Р. Слободзяном внесене, поперте п. О. Рекрутом — принято.

§ 170. на поставлене п. І. Жмутином внесене, поперте п. В. Смульським — знесено.

§ 174. на поставлене п. І. Ковалкевичем внесене, поперте п. І. Жмутином — знесено.

Фонд конвенційний.

§ 177 а. Отсим установляеть ся фонд, що буде знаний під назвою „Фонд конвенційний У. Н. Союза".

На поставлене п. К. Лопушанським внесене, поперте п. Я. Грабаром — принято.

Що в нім депозитуеть ся.

§ 177 б. В тім фонді мають бути депозитовані всї місячні належитости, збирані від членів на сю цїль, як се означено у призначеній на сей фонд податковій табели.

На поставлене п. С. Маркусем внесене, поперте п. І. Козаком — принято.

Що з него виплачуеть ся.

§ 177 в. З фонду конвенційного головний екзекутивний комітет виплачує всї кошти кождочасної конвенції У. Н. Союза.

На поставлене п. Р. Караїмом внесене, поперте п. Й. Вайдою — принято.

Податкова табеля на фонд посмертний У. Н. Союза.

§ 181. Кождий член Союза має платити на фонд посмертний У. Н. Союза відповідно до свого віку слїдуючі місячні вкладки:

Кляса	D	A	AA	B	C	BB	CC
вік	на $100	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	9	22	43	65	86	1.29	1.72
19	9	22	44	66	88	1.32	1.76
20	9	23	45	68	90	1.35	1.80
21	9	24	47	71	93	1.40	1.86
22	10	24	48	72	95	1.43	1.90
23	10	25	49	74	98	1.47	1.96
24	10	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	10	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	11	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	11	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	11	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	12	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	12	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	13	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	13	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	14	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	14	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	15	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	15	38	76	1.14	1.51	2.27	
37	16	40	79	1.19	1.57	2.36	
38	16	41	82	1.23	1.63	2.45	
39	17	43	85	1.28	1.69	2.54	
40	18	44	88	1.32	1.76	2.64	
41	18	46	92	1.38	1.83		
42	19	48	96	1.44	1.91		
43	20	50	1.00	1.50	1.99		
44	21	52	1.04	1.56	2.08		
45	22	55	1.09	1.64	2.17		
46	23	57	1.14	1.71			
47	24	60	1.19	1.79			
48	25	62	1.24	1.86			
49	26	65	1.30	1.95			
50	27	68	1.36	2.04			
51	28	72					
52	30	75					
53	31	78					
54	33	82					
55	34	86					

На поставлене п. М. Кравчишином внесене, поперте п. О. Рекрутом — принято.

По принятю повисшого параґрафу на поставлене п. Т. Лабовським внесене, поперте о. В. Балогом, ухвалено, щоби виборча комісія здала звіт з висліду голосованя на кандидатів на головних урядників У. Н. Союза.

ЗВІТ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ.

Пан Павло Шпікула, предсїдатель виборчої комісії, подав конвенції до відома, що виборча комісія по її виборі мала засїданє, на котрім формально уконституувала ся в слїдуючий спосіб: Павло Шпікула, предсїдатель; Григорій Пипюк, секретар; Василь Савіцький, Софрон Колодій і Василь Волянський, члени комісії. Опісля заявив, що комісія виборча після своєї совісти перевела голосованє і обчисленє голосів на кандидатів на головний уряд У. Н. Союза безсторонно і справедливо так, як статут У. Н. Союза вимагає. Опісля забрав слово п. Григорій Пипюк і відчитав вислід голосованя, подавши імена кандидатів на головних урядників У. Н. Союза.

Вислід представляеть ся так:

Кандидати на головного предсїдателя і тростіса.

1. Кирчів Константин отримав голосів 88
2. Милянович Стефан отримав гол. 62
3. Ваверчак Іван отримав голосів 30
4. Ґоржейовський Василь отримав гол. 1

Разом віддано голосів 181

Кандидати на головного містопредсїдателя.

1. Стефанович Андрій отримав голос. 62
2. Ваверчак Іван отримав голосів 50
3. Лївач Осип отримав голосів 26
4. Слободзян Роман отримав голосів 15
5. Кирчів Константин отримав голосів 8
6. Милянович Стефан отримав голос. 7
7. Гасій Василь отримав голосів 4
8. Ядловський Семен отримав голосів 3
9. Павчак Юлїян отримав голосів 2
10. Росолович Николай отримав гол. 2
11. Бойко Іван отримав голосів 1
12. Савіцький Василь отримав голосів 1

Разом віддано голосів 181

Кандидатки на головну містопредсїдательку.

1. Білик Марія отримала голосів 119
2. Кравчишин Мелянія отримала гол. 33
3. Дорунда Анна отримала голосів 27
4. Турчановська Катерина отримала гол. 2

Разом віддано голосів 181

Кандидати на головного рекордового секретаря і тростіса.

1. Угорчак Михайло отримав голосів 87
2. Павчак Юлїян отримав голосів 43
3. Каштанюк Іван отримав голосів 28
4. Мартинець Іван отримав голосів 15
5. Ядловський Семен отримав голосів 6
6. Яворський Теодор отримав голосів 1
7. Калакука Стефан отримав голосів 1

Разом віддано голосів 181

Кандидати на головного фінансового секретаря і тростіса.

1. Ядловський Семен отримав голосів 147
2. Павчак Юлїян отримав голосів 9
3. Слободзян Роман отримав голосів 7
4. Угорчак Михайло отримав голосів 7
5. Каштанюк Іван отримав голосів 4
6. Лївач Осип отримав голосів 2
7. Кривовяз Григорій отримав голосів 1
8. Мартинець Іван отримав голосів 1
9. Сова Дмитро отримав голосів 1
10. о. Хомяк Дмитро отримав голосів 1
11. Шаршонь Алексій отримав голосів 1

Разом віддано голосів 181

Кандидати на головного касієра і тростіса

1. Левчик Василь отримав голосів 72
2. Калакука Стефан отримав голосів 62
3. Шаршонь Алексій отримав голосів 45
4. Ваверчак Іван отримав голосів 2

Разом віддано голосів 181

Кандидати на головних контрольорів.

1. Капітула Дмитро отримав голосів 129
2. Росолович Николай отримав гол. 83
3. о. Хомяк Дмитро отримав голосів 50
4. Трач Олекса отримав голосів 47
5. Клим Михайло отримав голосів 43
6. Пипюк Григорій отримав голосів 33
7. Петрівський Михайло отримав гол. 27
8. Сїлецький Йосиф отримав голосів 24
9. Яворський Теодор отримав голосів 19
10. Шпікула Павло отримав голосів 13
11. Павчак Юлїян отримав голосів 12
12. Дурдела Михайло отримав голосів 11
13. Мельник Михайло отримав гол. 10
14. Волянський Василь отримав гол. 5
15. Стефанович Андрій отримав гол. 5
16. Матчак Стефан отримав голосів 4
17. Ставчанський Мафтей отримав гол. 3
18. Лївач Осип отримав голосів 3
19. Милянович Стефан отримав гол. 3
20. Савіцький Василь отримав голосів 2
21. Кудрик Стефан отримав голосів 2
22. Левчик Василь отримав голосів 2
23. Гасій Василь отримав голосів 2
24. Угорчак Михайло отримав голосів 2
25. Бойко Іван отримав голосів 1
26. Цаповський Йосиф отримав гол. 1
27. Шквір Іван отримав голосів 1
28. о. Балог Валентин отримав гол. 1
29. Бала Дмитро отримав голосів 1
30. Слободзян Роман отримав голосів 1
31. Янковський Франко отримав гол. 1
32. о. Сполїтакевич Володимир отр. гол. 1
33. Гришко Василь отримав голосів 1

Разом віддано голосів 543

Кандидати на радних.

1. Кравчишин Мелянія отримала гол. 88
2. Дорунда Анна отримала голосів 85
3. Слободзян Роман отримав голосів 77
4. Гришко Василь отримав голосів 62
5. Кривовяз Григорій отримав гол. 48
6. Бойко Іван отримав голосів 47
7. Цаповський Йосиф отримав гол. 41
8. Пеленський Іван отримав голосів 40
9. Білик Марія отримала голосів 39
10. Шевчук Юрій отримав голосів 37
11. Мельник Стефан отримав голосів 35
12. Рекрут Омелян отримав голосів 33
13. Петрівський Михайло отримав гол. 33
14. Трач Олекса отримав голосів 26
15. Рудий Михайло отримав голосів 25
16. Кудрик Стефан отримав голосів 24
17. Волянський Василь отримав гол. 23
18. Ґлова Іван отримав голосів 19
19. Осип Лївач отримав голосів 19
20. Калина Василь отримав голосів 18
21. Когут Іван отримав голосів 16
22. Гасій Василь отримав голосів 15
23. Стефанович Андрій отримав гол. 15
24. Кирчів Константин отримав голосів 14
25. Ваверчак Николай отримав голосів 13
26. Матчак Стефан отримав голосів 13
27. Коптюх Іван отримав голосів 13
28. Савіцький Василь отримав гол. 12
29. Пипюк Григорій отримав голосів 11
30. Луцишин Василь отримав голосів 11
31. Щуцький Филип отримав голосів 11
32. Лазорчик Іван отримав голосів 10
33. Вільчинський Стефан отримав гол. 10
34. Шпікула Павло отримав голосів 9
35. Жмутин Іван отримав голосів 9
36. Гуцайлюк Захарій отримав голосів 9
37. Павчак Юлїян отримав голосів 8
38. о. Сполїтакевич Вол. отримав гол. 7
39. Сова Дмитро отримав голосів 7
40. Котик Йосиф отримав голосів 7
41. Париляк Іван отримав голосів 7
42. Бринґілевич Йосиф отримав гол. 7
43. Мельник Михайло отримав голосів 6
44. Колодій Софрон отримав голосів 6
45. Онисик Антін отримав голосів 6
46. Смий Николай отримав голосів 5
47. Сїлецький Йосиф отримав голосів 5
48. Корпан Андрій отримав голосів 5
49. Возьний Андрій отримав голосів 5
50. Бала Дмитро отримав голосів 4
51. Мількович Білїнський Іван отр. г. 4
52. Колодчак Кульчицький Ів. отр. г. 4
53. Капітула Дмитро отримав голосів 4
54. Чагарин Михайло отримав голосів 4
55. Франчук Николай отримав голосів 4
56. Ґонтарський Стефан отримав гол. 4
57. Нановський Стефан отримав гол. 4
58. Стадник Константин отримав гол. 4
59. Милянович Стефан отримав гол. 2
60. Др. Сіменович Володимир отр. гол. 2
61. Струтинська Емілїя отримала гол. 2
62. Федак Василь отримав голосів 2
63. Західний Теодор отримав голосів 1
64. о. Хомяк Дмитро отримав гол. 1
65. Дурдела Михайло отримав голосів 1
66. Кшивінський Людвик отримав гол. 1
67. Семенків Яків отримав голосів 1

Разом віддано голосів 1140

Кандидати на відвічального редактора.

1. Стеткевич Осип отримав голосів 103
2. Лотоцький Володимир отримав гол. 74
3. Андрейко Дмитро отримав голосів 1
4. Лабовський Теодозій отримав гол. 1

Разом віддано голосів 179

Кандидати на завідателя друкарні і „Свободи".

1. Савка Андрій отримав голосів 167

Разом віддано голосів 167

По відчитаню імен кандидатів і числа голосів, яке кождий з них на дотичний уряд одержав, предсїдатель виборчої комісії, п. Павло Шпікула, проголосив імена дійсних кандидатів, над котрими буде офіціяльне голосованє по надрукованю відповідних урядових бальотів. По відчитаню кандидатів після числа голосів декотрі панове зрезиґнували з кандидатури тих урядів, на котрі вони не кандидували, так:

З кандидатури головного містопредсїдателя зрезиґнували пп.: Ваверчак Іван Лївач Осип, Слободзян Роман, Кирчів Константин, Милянович Стефан, Гасій Василь, Ядловський Семен, Павчак Юлїян, Росолович Николай і Савіцький Василь.

З кандидатури головної містопредсїдательки зрезиґнувала п. Кравчишин Мелянія.

З кандидатури головного фінансового секретаря зрезиґнували пп.: Павчак Юлїян, Слободзян Роман, Угорчак Михайло, Каштанюк Іван, Лївач Осип, Кривовяз Григорій, Сова Дмитро, о. Хомяк Дмитро Шаршонь Алексій.

З кандидатури головних контрольорів зрезиґнував п. Петрівський Михайло.

З кандидатури на радних зрезиґнували пп.: Бойко Іван, Білик Марія, Трач Олекса, Стефанович Андрій і Кирчів Константин.

Після того показало ся, що урядовий бальот представляеть ся так:

УРЯДОВИЙ БАЛЬОТ КАНДИДАТІВ НА ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

На головного предсїдателя і тростіса:

1. Константин Кирчів
2. Стефан Милянович
3. Іван Ваверчак

На головного містопредсїдателя:

1. Андрій Стефанович
2. Іван Бойко

На головну містопредсїдательку:

1. Марія Білик
2. Анна Дорунда
3. Катерина Турчановська

На головного рекордового секретаря і тростіса:

1. Михайло Угорчак
2. Юлїян Павчак
3. Іван Каштанюк

На головного фінансового секретаря і тростіса:

1. Семен Ядловський
2. Іван Мартинець

На головного касієра і тростіса:

1. Василь Левчик
2. Стефан Калакука
3. Алексій Шаршонь

На головних контрольорів:

1. Дмитро Капітула
2. Николай Росолович
3. Олекса Трач
4. Михайло Клим
5. о. Дмитро Хомяк
6. Григорій Пипюк
7. Йосиф Сїлецький
8. Теодор Яворський
9. Павло Шпікула

На головних радних:

1. Роман Слободзян
2. Василь Гришко
3. Григорій Кривовяз
4. Йосиф Цаповський
5. Іван Пеленський
6. Юрій Шевчук
7. Стефан Мельник
8. Омелян Рекрут
9. Михайло Петрівський
10. Михайло Рудий
11. Стефан Кудрик
12. Василь Волянський
13. Іван Ґлова
14. Осип Лївач
15. Василь Калина
16. Іван Когут
17. Василь Гасій
18. Николай Ваверчак
19. Анна Дорунда
20. Мелянія Кравчишин
21. Емілїя Струтинська

На відвічального редактора:

1. Осип Стеткевич
2. Володимир Лотоцький
3. Дмитро Андрейко

На завідателя друкарні і тростіса:

1. Андрій Савка

По проголошеню імен кандидатів після урядового бальота конвенційний предсїдатель, п. К. Кирчів, заявив, що всї делеґати мають по замкненю передполудневого засїданя зібрати ся коло капітолю, де всї разом відфотоґрафують ся.

Після того засїданє передполудневе замкнено о годині 12.30 по полудни, а слїдуюче назначено на годину 2-гу пополудни.

(Дальше буде).

БРОВКО І НОВІ ВОРОТА.

(Байка на сучасну тему).

Василь, хлопець дванайцять лїт, вискочив на коня, взяв другого за повід і погаьопував в поле, на пасовиско.

За ним слїдом побіг і Бровко, сей сїрий та поважний нічний „господар" обійстя.

Дїтвори вже богато було на пасовиску. Се були такісамі пастухи, як і Василь.

Вони бігали, бавились, галасували, а їх веселий та живий гамір легенько носив ся з повітрю, мов той приємний запах липового цьвіту в лїті.

Василь спинив ся, попутав коні, пустив на пашу і негайно вдав ся до гурту взяти участь в принаджуючій веселости щасливої дїтвори.

Василь бавив ся; бавив ся й Бровко, зганяючи по поли та виробляючи всїлякі викрутаси на пасовиску, мов той справдешний авіятор зі своїм лїтаком в повітрю.

День почав минатись і дїтвора, забравши з собою своїх нїмих товаришів, худобу, почимчикувала в напрямку села.

Бровко також потяг в хвості сеї процесії пастухів в тім же напрямку, до дому.

В селї пастухи розділились і кождий пійшов в ту улицю, що вела до його хати.

Василь поїхав в напрямку свого дому, а за ним почвалав і Бровко.

Вже Василь наблизив ся до своєї хати і вїхав на подвірє.

Тут з Бровком стала ся пригода... Капосна собака стала перед подвірєм і ані рушить ся з місця; лише гавкає тай гавкає безнастанно...

Аж присїдає, сердешний Бровко, виконуючи всїлякі проразливі низкі й високі тони свого голосу.

Се був якийсь „протест" Бровка, а що за „протест", Василь сего вже не міг зрозуміти.

Він до него: цу-цу, Бровку, цу-цу, сїрий, хлїба дам, — але де там! Бровко все тягне своєї та „протестує" чогось своїм верескливим „гав тай гав"...

Вчувши рейвах на дворі, вийшов з хати і Василїв батько, старий Петро Охрименко, та дивив ся, чому то Бровко так „протестує".

Вийшла нарешті з хати й стара Петриха.

Дивлять ся та дивують ся з комедії Бровка, а він бідолашний аж захрип та без угаму бреше своє густе та рясне „гав-гав"...

Дивили ся під тином, чи нема де часом колючого їжака, або жаби, чи там якого иншого сотворіня...

Нема нічого.

Нарешті Петро стукнув ся по чолї та весело й гукнув, мов би щось важного віднайшов:

— А то глупа собака!... Чи сподїватись би від неї такої справи та комедії?... Таж наш Бровко є вже вишколений, учений, осьвічений та й порядно „цибулїзований", а тут, диви, зїхав з глузду та...

— Та що там, Петре? — запитала з нетерплячки стара Петриха.

— Та хибаж ти не бачиш, що Бровко бреше на **нові ворота...** Коли він побіг за Василем в поле, то я перемінив старі ворота і причепив нові...

— Та що ти дивуєш ся, Петре, — каже стара Петриха, — таж Бровко ще малим цуценятем почав призвичаювати свої очи до старих воріт, а відтак за свій вік і призвичаїв ся до них, як до чогось „рідного". Старі ворота для Бровка були до сеї пори — закон, звичай і повна гармонія його буденного собачого житя... Коли ти привязав нові ворота замісць старих, то ти тим вніс повну дизгармонію, замішанє в звичайне „консервативне" житє Бровка...

Бровко тимчасом хрипливим вже голосом вигукував остатні ноти свого „протесту" проти нових воріт, а помалу й зовсїм замовк, бачучи, що нові ворота таки стоять там, де їх причеплено.

Всї пійшли до хати, а Бровко, як поважна, гоноровa та „полїтична" особа, лишив ся за ворітьми і доперва всунув ся, встидливо і знехотя, на подвірє, аж як стемнїло...

*

Щось подібного творить ся і з московськими „бровками".

Побачили, неборaки, що ми, Українцї, розломили старі, порохняві царські ворота, ворота — „Держать і не пущать!" ворота — „Нельзя", ворота — „малорослости" та „низькорослости" і... брешуть на нас, мов той Бровко на нові ворота, за те, що ми, сорок-мілїонова нація, хочемо жити своїм власним житєм, а не бажаємо на далї нидїти в московській „каківщинї".

Та й що сим „бровкам" дивувати ся; таж вони ще малими царськими „цуценятами" призвичаювались до сих „старих воріт", сих воріт нашої народної смерти...

„Ворота" заборони нашого житя **були** і — як видно — **є** для московських „бровків" — законом, звичаєм і „недѣлимою" частиною їх канібалїстичного житя... Вони „благоденствували" до сего часу — на кошт нашого довговічного нещастя...

Знесенє старих царських „воріт" внесло загальну розпучливість та дизгармонію в житє московських „бровків"... Вони чують ся вельми нещасливими і „дѣлимыми" без ганебних царських „воріт".

Вони ще „цуценятами" почали глипати на них... на „ворота"...

Але глупим „бровкам" нема що дивувати ся: то їх вже така четвероногa натура...

А „старих воріт" нема... нема вже їх струхнявілих...

А „старих воріт" нїколи вже й не буде...

А „Держать і не пущать!" тепер не має вже найменьшої вартости: „вартість" тепер знаходить ся в Тобольску, на Сибіри, а „бровки" вже похрипли...

Ще хвиля, стемнїє для „бровків" на дворі, а ми, Українцї, ясно-ясно засьвітимо в своїй власній, веселій хатї, а тодї й „бровки" потемки всунуть ся на подвірє, встидливо підобгавши хвости...

А ми їм хлїба дамо!...

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!
Др. СПІЛЛІНГЕР

Посьвятив ся для хорих, незаможних людий, котрі не є в можности платити високих цін за своє баданє.

ПОВІДОМЛЯЄ, що застарілі недуги можуть бути виліченi без ужитя якихнебудь ТРОЮЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно в богато таких случаях, які передше вимагали операції, можна нині вилічитись цілком лише тим-самим способом без ужитя ножа.

Маю в посіданю найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і збадати хорі внутренности людського тіла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного сьвітла в тіло і забити ними заразливі бакцилі, які є причиною всіх недуг і людських недомагань. Той спосіб лїченя є не тільки нешкідливий, але дійсно приємний і дуже корисний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого узнаю за невилїчимого, не піднимаюсь лїчити. Однакож кождого, котрого узнаю до виліченя, стараюсь вилічити в як найкоротшім часі. ГОДИНИ офісові в понеділки, середи, і пятниці від години 9. рано до 12. в полудне. У вівтірки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В неділі від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНГЕР,
153 E. 18th St., New York City.
близько стації елевейтру 3-ої евені і субвею.

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

DR. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбургу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 літ досьвіду у лїченю. Я лїчу ревматизм, пропуклину, геморoїди, шкрофули, недуги легких, серця, желудка, утробу, нирок, кишок, міхура, шкірні, як і всі недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєсь при лїченю недуг крови. Голосіть ся особисто, почтою не лїчу. 105—

Години принятя: від 9. рано до 8. веч., в пятниці від 9. до 5. лише, в неділі від 9. до 2.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатникiв.

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний специялiст зі старого краю

поручає всім терплячим Українцям, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОЇ КИШКИ І Т. Д. 105—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнтів, специяльно же на пропуклину при помочи специялiста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь злучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
New York City.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

SANTAL CAPSULES MIDY
МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює в 24 ГОДИНАХ
Кожда пачка має напись MIDY
Уникайте підробів.

НЕДУГИ МУЩИН
Я є одинокий специялiст недуг мужеських в Пітсбурґу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнійший і заслугуючий на довіре специялiст недуг мужеських, котрий усе своє знанє і довголітну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ.
II. поверх, фронт. 56-89
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9. рано до 8. веч. В неділі від 10. до 2.

ДАРОМ! Кождий дістане каталоґ найгарнійших рiчий і ще нечуваних — даром, хто надішле нам свою адресу і залучить 4 цнт. марку на оплату пересилки. 40—
International Sale House,
1 Union Square, New York City.

ЗВІСНИЙ
DR. GREY
СПЕЦІЯЛІСТ.
ЙОГО ОФІС ІСТНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.
117 E. 17th St., New York City,
близько Union Square.

Коли терпите на нирки або міхур, болі крижий, голову або груди, кашель, застуду, сечему, нервовість, катар, слабости носа, горла і жолудка, серця, запір, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невральгію або яку иншу недугу, ідіть до добре звісного і давно основного офісу д-ра Грея. Коли лікар, котрий лічив Вас не вилічив Вас, прийдіть до мене безпроволочно.

ПОРАДА ДАРОМ.
ЛІКИ $1.00.

За професійну обслугу числить низькі ціни.

Години: від 9-ої до 8-ої; в неділі від 9-ої до 3-ої. 101—

ДАРОМ! ДАРОМ! ДАРОМ!

Кождий дістане даром Гороскоп, або Астрономічний Ворожбит, який предсказує будучність кождої особи від дитинства аж до гробу; а також 70 гарних образків в дуже цікавих позах готових до оправи в рамки. А також много инших цікавих річий, якими самі розвеселитесь а притім розбудите велике заінтересоване у других і можете заробити добрі гроші. Пишіть 6 цнт. марками за Гороскоп і каталоґ. 131—
AFRICAN NOVELTY SUPPLY CO.,
205 E. 14th St., New York City.

Др. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ. СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ). ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 139—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Доктор Васерман, який лїчить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нерок, ревматизм і всї недуги крови і скірні вилїчить в як найкоротшім часі так, що не потребуєте переривати своєї роботи.

Його офіс має нову машинерію до баданя і лїченя недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лїкаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи нї, позаяк невилїчимої недуги він не береcь лїчити. 10с—

Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.
Офісові години від 9. рано до 8. вечар. В неділї від 10. рано до 2. пол. Голосіть ся особисто, бо почтою не лїчу. Можете говорити по українськи.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в неділю, 23. грудня, під ч. 134 Бутлер стр. На сей мітінґ кождий член має явити ся на означений час, о 3-тій годині пополудни, бо є важні справи до полагодженя. Буде вибір нового уряду. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — Г. Тимус, предс.; В. Павлюк, кас.; Г. Ромасик, секр.

ЮНҐСТАВН, ОГАЙО. Тов. ім. Івана Франка, від. 17, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінґу дня 9. грудня б. р. вибрано слїдуючий уряд: О. Буньовський, предс.; І. Терлецький, заст. предс.; С. Нановський, секр.; Н. Ковальчук, заст. секр.; М. Когут, кас.; М. Терлецький, заст. кас.; А. Віблей і Н. Камінський, контрольори; І. Коранiцький і С. Роган, опікуни хорих; М. Нановський, дверник. — С. Нановський, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Сестр. св. Ольги, від. 318, повідомляє всі свої членицї, що річний мітінґ відбудеть ся дня 28. грудня, о годині 3-тій. Кожда члениця мусить явити ся, бо буде вибір нових урядниць, а також будуть ся принимати нові членицї без вступного до сестрицтва. — Теодора Земб[illegible]к, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 133, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що на річнім мітінґу дня 15. грудня вибрано отсей новий уряд: А. Цїхович, предс.; К. Галушка, заст. предс.; А. Будник, секр. фін.; В. Воробець, секр. рек.; В. Кіт, кас.; І. Карач, заст. кас.; В. Сидорович, С. Савіцький, І. Дїдоха і І. Войтас, контрольори; М. Яблонський, Н. Заляпка, І. Фурта і І. Бакун, доглядачі хорих; Гр. Дорошенко, В. Потерак, І. Турчин і А. Романчин, хоружі; І. Миних, сотник. — В. Процькин, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 317, подає до загального відома, що дня 9. грудня б. р., на річних зборах вибрано отсей новий уряд: В. Осухівський, кошовий; І. Лішинський, осавул; В. Вашньовський, скарбник; Ф. Белич, заст. скарбника; І. Татарин, писар; Т. Ковальчик, заст. писаря; Д. Кищук і Н. Бутнїський, четарі; І. Черняшович і І. Фургаль, контрольори; І. Довгий, післанець. — Уряд.

ЛОРКВІЛ, О. Бр. св. Стефана, від. 77, вибрало на річнім мітінґу отсих нових урядників: І. Станько, предс.; А. Фоца, секр.; В. Яцейко, кас.; В. Яремко, заст. предс.; М. Мурин, заст. секр.; Е. Яремко, заст. кас.; С. Гаврищ і І. Кордяк, контрольори; М. Зарічний і І. Михайло, контрольори хорих; І. Рибак, дверник. Ухвалено, що від 1. січня 1918 р. кождий член має наперед свою вкладку за один місяць зложити в своїм відділї, то значить першого місяця має дати вкладку за два місяці, а дальше, як звичайно, що місяця. Ухвалено дальше, що хто з членів не буде учащати на мітінґи, буде караний. — І. Станько, предс.; В. Яцейко, кас.; А. Фоца, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. ім. М. Січинського, від. 146, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеть ся у вівторок, дня 25. грудня, о 1-шій годині пополудни, в галі Укр. Н. Дому під ч. 84 Гренінґ стр., Гамтрамк, Міш. Просить ся всіх членів явитись на сей мітінґ, бо буде вибирати ся новий уряд і буде спрaвоздане старого уряду. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари. — Секретар.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Шановним Панам Делєгатам 11. головної конвенції У. Н. Союза, а також Головним Урядникам нашої славної органiзацiї за так щедру запомогу, котру менї виплатила і касі убогих в сумі 50 долярів. Най жиє наша славна і дорога органiзацiя, У. Н. Союз, для добра нашого загалу на земли Вашинґтона а на потїху Неньки-України! Дай Боже, щоби він зріс в сотки тисяч членів, а в мільйони доларів! Іван Бачинський, член тов. ім. Івана Франка, від. 17 У. Н. С., в Юнґставн, Огайо.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ЗНАКОМІ КРАЯНИ з села Калашків[illegible], пов. Коломия, зволять голоситись на адресу: 150-52
PETRO KARALASZ.
156 Wasson Ave., Lackawanna City, N. Y.

Пошукую своїх краянів: МИХАЙЛА ГЛАДІЯ з Говилова, перебував в Міннеаполіс; МИХАЙЛА ТРИЛІНСЬКОГО, ІВАНА БІЛІНСЬКОГО і ІВАНА БУЧКОВСЬКОГО з Теребовлї. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголоситись на адресу: 151-53
HARRY WELLYKI,
Box 315, Marion Center, Pa.

Пошукую свого брата АНДРУХА ПАВУК, з села Хлїбовичі великі, повіт Бібрка, Галичина. Прошу голоситись на адресу: 151
JOSAFAT PAWUK,
Prigioniera di guerra Reparto di Fossano Distaccamento, Italia.

Пошукую свого краяна з села Сілець, пов. Станиславів. Перебував в Дулут, Мінн. Хто би о нїм знав, або він сам, зволить зголоситись на адресу: 151-53
MIKE PITERS,
190 Court St., Newark, N. J.

Пошукую своїх знакомих: ДМИТРА ЯЦКО, ІВАНА ЯЦКО і АФІЯ КОРОЛЕВИЧ. Походять з села Гаврилівки, повіт Надвірна, Галичина і МИКОЛУ ТРУЧАНСЬКОГО з села Цуцилова, повіт Надвірна, Галичина. Прошу зголоситись на адресу: 151
MICHAEL ADAMIUK,
Reparto di Fossano Distaccamento, Italia.

Пошукую свого брата СТАНІСЛАВА ЛЯХА з села Бабич над Сяном, пов. Перемишль. До Америки виїхав 1907 року і до сего часу мав перебувати в Ню Йорку. Хто би о нїм знав або він сам, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 151-52
JACOB LACH,
726 N. 2nd St., Allentown, Pa.

Пошукую своїх братів МИХАЙЛА і МИКОЛУ ВАЛОВИЧА з Бібрки. Михайло має перебувати в Дітройт, Міш., а Микола в Міннеаполіс, Мінн. Хто би о них знав або вони самі, зволять зголоситись до: 151-53
JOHN WALOWICH,
41 W. 23rd St., Bayonne, N. J.

Пошукую ПАРАНЬКИ БОРИНСЬКОЇ з Бережанського повіту; перебувала в Йонкерс, Н. Й. Я одержав з краю від її родичів лист. Хто би о нїм знав або вона сама, зволить зголоситись на адресу: 151
JOHN CHOMICKI,
T. H. B. Car Shop Aberdeen,
P. O. Hamilton, Ont., Canada.

ДАРОМ ДЛЯ КОЖДОГО книжка Штука Приподобаня ся молодим мущинам або женщинам і много инших штук гарних для молодших і старших, як також каталоґ: 147-52
ROMAN STARKOWSKI,
1838 N. Lincoln St., Chicago, Ill.

ЛИШЕ ДЛЯ САМОТНИХ вишлемо 5 фотографій найгарнійших женщин за одержанєм 20 цнт. сріблом або марками. Вдоволенє запевнене. Пишіть до: 109с-
INTERNATIONAL SALES HOUSE,
1 Union Square, New York City.

ПОШУКУЮ партнера з готівкою $200, в цїли принятя співудїлу в трох цінних винаходах. Нагода подвоєня або потроєня своїх гроший. Пиши до: 139c154
T. R. KRYZANOWSKYJ, Engineer,
10 Wunderlich Place, Chester, Pa.

А. Т. БІЛІНСЬКИЙ.
Продаємо реальности, асекуруємо, полагоджуємо нотаріяльні справи, відкупуємо залеглі рахунки, перепроваджуємо правні документи. Говоримо по українськи, російськи, польськи, словацки, чеськи, німецьки і італійськи. Адреса помешканя: 1111 Branch Ave., office: 313 Schofield Bldg., Cleveland, O. 149c6

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОҐИ ріжних річий: як: годинників, ланьцушків, перстенів, музичних інструментів, рекордів, бритов, светрів, шапок, капелюхів і много других всяких річий. Також посідаємо великий склад всяких книжок, як: біблії, байки, казки, коляди і календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: —40
AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. H.,
CHICAGO, ILL.

Вже вийшов з друку
УКРАЇНСЬКИЙ СТІННИЙ КАЛЄНДАР
на рік 1918.

Калєндар має на кождий тиждень осібну картку до відриваня, а також зі всіма сьвятами в році і денні записки через 365 днів. 50-51

Коштує тільки 20 центів, з пересилкою 25 цнт.

Хто замовить 5 календарів, дістане опуст 25 цнт.

Замовленя слати на адресу Книгарні Тов. „Просьвіти".
UKRAINIAN BOOK STORE,
16 E. 7th St., New York, N. Y.

НОВІ ОБРАЗЦІ
правдиві фотографічні репродукції жаття ГАРНИХ ЖЕНЩИН чарівних позах, кольорові відповідно до природи. Вдасадь в звичайних, замкнених пакунках за ціну 50 ц. марками, грішми або моні-ордером.
OWENS PUB. CO.,
2336 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВИНАХІД за 3 МІЛІОНИ.

Винахідник п. Л. Г. Перлман продав недавно свій винахід, опатентований під ч. 1.052,270, фірмі J. S. Bache & Co. з Нового Йорку за 3 МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ, — новіж чеку на 3 мілїони заплатить з своїм мирі. ВИНАХОДИ є найлекшою дорогою до осягненя БОГАТСТВА. — Маєте яку ідею до ОПАТЕНТОВАНЯ, хочете знати, що можна ВИНАЙТИ, чи прийдіть до нас з своїй мові по наш посібник, який Вам БЕЗПЛАТНО вишлемо. 115с—

EDISON PATENT CO.
INC. (SW.) 258 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Коляди і щедрівки
на Різдво Христове і Богоявлене з додатком инших пісень церковних, котрі то повинні знаходитись в кождій українській хаті.

Ціна коляд для кождого досить приступна бо лише 25 цнт. з пересилкою.

Замовленя і гроші посилайте на адресу
SVOBODA,
83 Grand St., Jersey City, N. J

ХОЧЕТЕ БУТИ БОГАТИМИ?

Пришліть 10 центів, а вишлемо Вам пачку імітаційних банкнотів і каталоґ чудових новостий. Адресуйте: 131c51
PRACTICAL SALES CO., Dept. S,
708 N. May St., Chicago, Ill.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 E. 58th Street, New York, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

Лічить своїми лїками мущин, женщин і дітий. Лїчить успішно недуги жолудка, легких, нирок і другі внутрішні недуги. Лїчить з великим успіхом падачку, ревматизм, рани, лишаї і всі скірні викиди. Лїкар сам говорить по українськи. Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може приїхати нехай пише до мене.

ЗЛИШНЕ ВОЛОСЄ НА ЛИЦИ І РУКАХ.

Не зогиджуйте Вашого лиця ані рук, дозволяючи виростати на нїм волосю. Можете усунути злишне волосє в 3 мінутах нашим винаходом, який поручають всі передові лїкарі Америки і Европи. Се средство усуває волосє без болю, і справить Ваше лице чистим, гарним і принадним. Ми одержали богато листів з подякою від тих, котрі уживали се средство.

ВПОВНІ ҐВАРАНТОВАНЕ. Коли не вдоволить Вас, звернемо Вам гроші. Пришліть нам $1.00 грішми або стемпсами, адресуючи до: 121сч—
SALTZ CHEMICAL CO., Dept. 30,
500 E. 174th St., New York, N. Y.

ГОЛОВНА МЕДИЧНА
Лябораторія св. Михаїла

ПРЕДКЛАДАЄ ВАМ НАЙЛІПШІ І НАЙПОМІЧНІЙШІ СРЕДСТВА ПРОТИ ХРОНІЧНИХ І ЗАНЕДБАНИХ НЕДУГ, А ТАКСАМО І ПРОТИ ДРУГИХ СЛАБОСТИЙ. 117чс—
ПИШІТЬ ПО ПОВНИЙ КАТАЛЬОҐ ВСІХ ПОЖИТОЧНИХ СРЕДСТВ ДО:

ST. MICHAEL MEDICINE COMPANY,
Dept. 10.
CARLSTADT, N. J.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА.
Для ослаблених мущин.
Потребуєте післати нам лише 50 центів.

Ослаблені мущини як також нервові, зістануть радикально і раз на все вилїчені через ужитє средства NOVO. Є се, можна сказати, чудове средство, яке вилїчило вже тисячі недужих мущин. Коли Ви є недужі, коли долягає Вам нервове ослабленє, коли утратили силу, коли маєте мелянхолію, зимні руки і ноги, біль голови, запір, диспепсію, слабість нирок або инші недуги каналу уринного, неприємні сни, боязнь стрічатись з людьми, як се роблять другі, то зістанете уздоровлені при помочи средства NOVO. Се средство в розмірно короткім часі зробить Вас сильним, здоровим і щасливим, так що будете всі уживати всякі приємности житя. На доказ і для переконання Вас о сім, що NOVO средство єсть дійсно ділає, вишлемо Вам ДАРОМ таку скількість сего средства, що Вам вистане на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і імя, як також 50 центів в почтових марках або готівкою на оплачене почтової пересилки і опакованє. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пробна пачка, але комплєтний запас, вистарчаючий на 15 днів, який дуже часто вистарчає на лїченє. Оферта є важна лише на ограничений час. Напишіть до нас безпроволочно, надмiняючи часопись, в якій Ви читали се оголошене а ми вишлемо Вам сейчас згадане средство. 115с—
NOVO COMPANY, Dept. 28,
Box 4000, Philadelphia, Pa.

ЧЕРЕЗ ДОВГІ РОКИ, УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ (САМІ МУЩИНИ) ПРИХОДИЛИ ДО МОГО ПРИВАТНОГО ОФІСУ.

ДЛЯ МУЩИН ЛИШЕ

Я є специялiст від всіх особистих недуг, як прим. гемороїди і т. и. Хронїчні недуги (у мущин), недуги крови, нирок, міхура і других орґанів. Нові або старі випадки. Не ждіть. Курація в офісі д-ра Брайна в умiркованих цінах. Я доставляю ліки. Прийдіть вперве до мене, і заощадіть час, гроші і терпінє. 30 літ досьвіду. „Практика удосконалює".

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візиті Др. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилїчені в можливо найкоротшім часі, а також скаже Вам ціну.

В моїм офісі говорить ся також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 E. 17 St., New York City
(близько 2-ої евенї)
Офіс отворений: від 9-ої. рано до 8-ої вечер., в неділї від 9-ої до 1-ої пополудни.

ХОРІ ЛЮДИ!
Чи не стратили Ви терпеливости завдяки вашій недузі.

З дня на день з року на рік віддаю лікарські услуги Українцям. Представте собі скільки хорих я уже вилїчив та скільки хорим я управив житє. Коли Вам житє надоїло задля проблем ріжних лікарств і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам цїлковито даром порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і пояснить Вам о вашій недузі. Лїчу уже через 20 літ з добрим успіхом всі недуги, як: неудольність, нечистість крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д. 115—128—

Недуги заразливі і нервові лїчу за помочию електричних апаратів і „X лучів", через які переглядаю Ваші внутренности. Не кождий лікар посідає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всім

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.
Telephone: Gramarcy 3823.
Години принять: від 10. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 1. пополудни.

DR. LANDES
140 EAST 22 ST, N.Y.

ЛІЧНИЦЯ Дра С. М. КАУФМАНА,
111 East 7th St., New York, N. Y.
2½ бльока від церкви св. Юрія.

Др. Кавфман звісний лікар поміг і порадив сумлїнно тисячам мущин, женщин і дітий в тяжких недугах скоро і дешево. Др. Кавфман має найріжнороднїйші машини до скорого лїченя і „X-Рейс", недуги св. Валентого, нервовости, паралїжу, ревматизму, ломанє костий, біль крижий і жолудка, недокровність, дихавицю, заворот голови, випаданє волося, всї недуги мущин і женщин, встрикує проти затроєню крови. Лїчу своїми лїками лише тих, котрих особисто оглядаю. Години від 9. рано до 9. вечер; в неділю від 9. рано до 4. по обіді. — Телефон: Орчард 6352. 130—

ПІД РОЗВАГУ УКРАЇНЦЯМ.

При повороті до краю і тут в Америці нема лїпшого ремесла від автомобільового. Наша школа видала 8.000 дол. на улаждене своєї школи. Нові машини. Хто навчить ся ними кермувати, той стане добрим шофером. Вдячність по всї часи. Зважте, що наша школа лїпша від других щодо її урядженя. Ми викладаємо у Вашій мові. У нас є денні і вечірні курси. Можете платити тижнево. Закипідете до другої школи, зайдіть і порадьте ся з нами. ЗАПИСУЙТЕСЬ ДО ШКОЛИ ЩЕ НИНІ. 108-21
ARENA AUTO SCHOOL, 146 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛІЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.

Офіс оснований понад 35 літ. Не лічимо нічого иншого. Уживаємо найліпших способів лїченя в сьвіті. Ми се знаємо і наші пацієнти се знають. Гемороїди рішучо лічить ся без операції і болю. Ревматизм і всі недуги крови і нервів, без згляду як старі і тяжкі, скоро лічить ся при можливо найменьших видатках. 104—

І подумайте над сим! Ні один доляр заплати, аж Ви зістанете вилічені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В неділї від 10. до 1.
(Близько 75-ої улиці).
HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave. NEW YORK CITY.

ЧИ ТО ТЯЖКО, йдучи з роботи домів кождого вечера, або в неділю з церкви, у вільнім часї зі забави, чи з яких сходин, переконати несьвідомого Українця, що його обовязком є читати свою рідну ґазету і спонукати його, щоби він вислав передплату на „Свободу".

ЛИШЕ НА РІЗДВО!
Тільки $3.00 задатку!

Набудь до свого дому сей елеґантський маґоневий Ґрафоноль, до котрого цїлком ДАРОМ отримаєш 200 голок, на 15 літ ґаранцію і 12 плит співучих низше вимінених.

Рождество Твое Христе.
Ой, дайже нам Господи.
Зелененький барвіночку.
Повій вітре.
Спати менї не хочеть ся.
Вечір на дворі.
Ой Джиґуне. 139сч—
Дугом іду.
Сотський.
Та люба і менї жінка.
Отче наш.
Кохали ся, любили ся.

Ґрафоноль має дуже добру машину, котра співає і грає голосно і чисто. Всї части машини є грубо нікльовані. По отриманю машини і всіх приборів до неї належачих, Ви заплатите решту належитости в сумі $14.00.
MELROSE GRAFONOLA CO., 752 Melrose Avenue, BRONX, N. Y.

СРЕДСТВО НА ПОРІСТ ВОЛОСЯ.

ПЕРЕД УЖИТЄМ — ЧЕТВЕРТИЙ ТИЖДЕНЬ — ШЕСТИЙ ТИЖДЕНЬ

УСПІШНЕ І ПРИРОДНЕ ЛІЧЕНЄ ЗОВСІМ ДАРОМ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ, ОБОХ ПОЛІВ.

Чи Вам випадає волосє? — Чи Вам волосє сивіє завчасно? — Чи воно є тверде і липке? — Чи маєте порпаї або сверблєнє скіри на голові? — Чи Ви є лисі або лисієте?

Коли долягають Вам побіч вимінені терпіня, не занедбуйте їх, а сейчас усуньте. Зволїканє є небезпекою. Жадайте нашу ілюстровану книжку: „Кілька фактів про паданє волося" (написану визначним европейським специялiстом).

Хочемо переконати Вас, на наше ризико, що метода Кальвакури є найуспішнійшою в повисше вимінених долеґливостях. Ми вишлемо Вам долярову пачку „Кальвакури" № 1 враз з книжочкою кождому, хто пришле свою адресу і залучить 10 цнт. на кошти пересилки. 136с—

Виріжте понизший купон і вишліть ще нині в листі до: Union Laboratory Box 501, Union, N. Y.

UNION LABORATORY, BOX 501, UNION, N. Y.
Залучаю 10 цнт. на пересилку і прошу прислати менї сейчас Вашу „Кальвакуру" № 1 за $1.00 і Вашу книжку.